

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen Bajcsy-Zs. utca 1. sz. (Kisgazdapárt helyiségénél) félélem. Tel.: 41-13. Szerkesztőségi hivatalos órák: d. u. 4-11-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal: Bajcsy-Zs. utca 1. (Kisgazdapárt helyiségénél) félélemelet. Telefon: 41-14. Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig

Tavaszi munkák előtt

Az elmúlt évben az őszi vetési munkák idejében és jelentős részben gépi erővel történt elvégzésével dolgozó parasztságunk megteremtette a siker feltételeit. A téli hónapok sem teltek el téllenségben. A demokratikus párt- és tömegszervezetek, elsősorban a Magyar Dolgozók Pártja és a DEFOSZ helyi szervezetei nagyarányú felvilágosító munkát folytattak a falvakban és tanyákon, hogy dolgozó parasztságunk megismerje, tisztán lássa a korszerű mezőgazdasági termelés elméleti kérdéseit, gyakorlati feladatait.

Ennek a felvilágosító tevékenységnek köszönhető, hogy a termelészervek csoportok és géppalloságok dolgozóinak első országos tanácskozása olyan gyümölcsöző és tanulságos lehetett egész dolgozó parasztságunk számára. A tanácskozás során a közösen gazdálkodó parasztság küldöttjei megvitatták a szövetkezeti termelés előnyeit a népgazdaság általános és a dolgozó paraszti egyéni szempontjából, tényekkel igazolták ennek a termelési módszernek vitathatatlan törlényét az egyéni gazdálkodással szemben, végül határozatot hoztak a szövetkezeti mezőgazdálkodás kiterjesztéséről minél szélesebb paraszti rétegekre. A budapesti országos tanácskozást követő megyei termelészervek értekezletek a parasztság nagy tömegeit győzték meg a társas gazdálkodás útjának célszerűségéről, helyességéről. Rákosi Mátyás joggal állapította meg nagyjelentőségű beszédében, hogy „a dolgozó parasztság érdeklődése a társas termelés felé fordul és a termelősoportok tagjai — fellelkesülve a szövetkezés eredményein és kézzelfogható förlényén — öntudatosan, magabiztosan, a jövőbe vetett bizalommal dolgoznak tovább.”

Az egyre terjeszkedő szövetkezeti termelés mellett a tavaszi mezőgazdasági munkák sikerének másik biztosítéka, hogy dolgozó parasztságunk az elmúlt téli folyamán felismerte a szerződéses termelés és a gépi talajművelés nagy előnyeit, nemzetgazdasági jelentőségét. Ennek a felismerésnek tulajdonítható, hogy a kitűzött határidőkre a tavalyinál sokkal nagyobb földterületekre költött dolgozó parasztságunk termelési szerződést az állammal, talajművelési szerződést a géppalloságokkal. Az eredmény első látható: a traktorral és más mezőgazdasági géppel jól megmunkált föld bővebben terem, népgazdaságunknak az eddigiről több hasznos ipari-növény áll majd rendelkezésre, de nagyobb lesz a dolgozó parasztság egyéni jövedelme is.

Nem lenne teljes a magyar vidék képe a tavaszi mezőgazdasági munkák kezdete előtt, ha megfedekeznenk arról a kultú-

BEISMERTÉK BÜNÖSSÉGÜKET A GEIGER-FÉLE KÉMBANDA TAGJAI

A vádlottak az amerikai és angol kémizolgálat megbizásából nagyarányú kémtevékenységet fejtettek ki és sorozatos szabotázsakciókat hajtottak végre

Pénteken reggel a budapesti törvényszék külön tanácsa megkezdte Geiger Imre és társai kémkedési és hűtlenségi perének tárgyalását. A termet zsúfolásig megtöltötték a bel- és külföldi sajtó képviselői és a hallgatóság.

Olti Vilmos, a külön tanács elnöke 9 óra után néhány perccel nyitotta meg a tárgyalást, majd bejelentette, hogy a büntetőtörvényszék tárgyalni fogja a hűtlenség büntetével és más bűncselekményekkel vádolt Geiger Imre és hat társa ügyét.

A fogházörök parancsnoka ezután Geigert és vádlott társait előállította. Azután a törvényszék elnöke felvette a vádlottak adatait, majd a védők meghatalmazásukat igazolták. Ezután Olti elnök felolvasta a vádiratot. A vádirat szövege így hangzik:

Vádirat:

Dr. Alapy Gyula államügyész a következő vádiratot küldte a büntetőtörvényszék elnökének:

Kémkedés büntette és más bűncselekmények miatt Geiger Imre és társai elleni bűnygyben a nyomozás iratait a következő vádirat benyújtása mellett küldöm meg. Vádat emelek az előzetes letartóztatásban levő

I. Geiger Imre ellen, aki 1900 október 13. napján Budapesten Geiger Mihály és Scheiber Hermina szüleitől született, Budapesten (V. Ujpesti-rakpart 11) lakik, gyárigazgató, egyetemet végzett, magyar állampolgár: egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedési bűntette, valamint:

egy rendbeli: a 8800/1946 M. E. számú rendelet 7. paragrafusának 1. pontjába, illetőleg a 14200-1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjába és a 3. paragrafusába ütköző, a 8800-1946. ME rendelet 9. paragrafusának 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető bűntett,

II. Radó Zoltán ellen, aki 1908 március 4. napján Komarnoban Radó Henrik és Gross Ilona szüleitől született, Budapesten (V. Alkotmány utca 18.) lakik, miniszteri főosztályvezető, egyetemet végzett, magyar állampolgár: egy rendbeli folytatólagosan elkövetett, az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 2. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő kémkedés bűntette, valamint:

a 8800/1946. ME rendelet 17. paragrafusában meghatározott és annak utolsó tétele szerint minősülő hivatali kötelesség megszegésének bűntette,

III. Vogeler Róbert ellen, aki 1911. szeptember 6. napján

Newyorkban Vogeler Róbert és Besse Mária szüleitől született, Wienben (Max Emenauel str. 15.) lakik, mérnök, főiskolát végzett, amerikai állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedés bűntette, valamint:

egy rendbeli a 8800/1946. ME rendelet 7. paragrafusának 1. pontjába, illetőleg a 14200/1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjába és a 3. paragrafusába ütköző és a 9. paragrafus 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető bűntett,

IV. Sanders Edgar ellen, aki 1906 január 19. napján Petro-

gradban, Sangers György és Diene Dagnar szüleitől született, Leányfalun lakik kereskedelmi érettségét tett, pénzügyi ellenőr, angol állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett kémkedés bűntette, valamint:

egy rendbeli a 800/1946. ME rendelet 7. paragrafusának 1. pontjába, illetőleg a 1400/1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjába és a 3. paragrafusába ütköző és a 8800/1946. ME rendelet 9. paragrafusának 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető bűntett,

V. Domokos Kelemen ellen, aki 1899 április 4. napján Salgótarjánban Krausz Kelemen és Kötcs Anna szüleitől született, Budapesten (XI. ker. Vásárhelyi út 8.) lakik, gyárigazgató, főiskolát végzett, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett kémkedés bűntette, valamint:

egy rendbeli a 8800/1946. ME rendelet 7. paragrafusának 1. pontjába, illetőleg a 14200/1947.

kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjába és a 3. paragrafusába ütköző és a 8800/1946. ME rendelet 9. paragrafusának 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető bűntett,

VI. Dr. Justh István ellen, aki 1897 június 24. napján Tóprónán Justh Ferenc és Baththán Mária szüleitől született, felsőörsi lakos, r. kat. plébános, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 1. bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett kémkedés bűntette,

VII. Döry Edina ellen, aki 1914 június 2. napján Budapesten Döry Hugó és Ivánka Ilona szüleitől született, bármixernő, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjába ütköző és a 61. paragrafus 1. bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett kémkedés bűntette miatt.

mert a vádlottak az Egyesült Államok kémizolgálatának utasítása szerint a Magyar Népköztársaság ellen kémizervezetet létesítettek és a magyar tervgazdálkodás ellen szabotázsakciókat hajtottak végre.

Geiger az Egyesült Államokból kapta utasításait

GEIGER IMRE

elsőrendű vádlott 1924-től kezdve állott az International Telephone and Telegraph Corporation (ITT) és az International Standard Electric Corporation (ISEC) érdekeltségéhez tartozott budapesti Standard-gyár alkalmazásában. A felszabadulás után a gyár vezérigazgatója lett és a vállalatnál működött amerikai kereskedelmi megbizottak: Ogilvie, Iglauer, Pinkey, Vogeler és Sanders részére kémkedett. A konzern vezetői 1947-ben magukhoz rendelték az Egyesült Államokba és F. T. Caldwell, a konzern egyik newyorki vezetője Geiger saját vallomása szerint fontos utasításokat adott neki a szabotázsra és a kém munkára. Geiger Imre vádlott végrehajtott a kapott utasításokat és a gyárban kémtevékenységet foly-

tatva, az amerikai megbizottaknak egy sor, a nyomozati vallo-másban részletezett fontos államtitkot és adatot juttatott. Tehát az amerikai kémizolgálat ügynöke volt.

Ezáltal a magyar állam fontos gazdasági és nemzetközi érdekeit súlyosan veszélyeztető titkot kikémlelt és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Geiger Imre a gyár vezetésében végrehajtott a kapott szabotázsutastásokat, amelyeket Caldwellen kívül újabb rendelkezésekkel egészítették ki a gyárban gazdasági ellenőrként szereplő amerikai kémek, majd a konzern alkalmazott Budapestre jött vezetői: Behn USA-czredes, Souder és mások. Ezek nyomán a termelés megszervezését összezavarta, hamis termelési tervet készítettett el, csökkentette a gyár termelé-

sét. A raktárakat tele zsúfoltat-ta szükségtelen és más üzemek elől elvont nyersanyagokkal és félkész árukkal. A hatóságokat sorozatos hamis jelentésekkel, a háborús károk túlbecsültetésével, a kapott előlegek tervgazdálkodás-ellenes felhasználásával fél-revezette. A szállított berendezésekhez az előrás szerinti foszfor-bronz helyett aluminium-bronzot használtatott, ami által a berendezések értéke egyharmad rész-szel csökkent és az így készített berendezéseket akként csomagoltatta, hogy a szállítás alatt a rajtuk fellépő rozsdásodás rend-kívüli kárt okozott. A megsabott határidő elmulasztására adott utastásokat, ami által különösen a posta tervgazdálkodását veszélyeztette.

Ezáltal a termelésre vonatkozó jogszabályokon alapuló kötelességének nem tett eleget, szabotált. Így a magyar népgazdaságnak sok millió forint ésszegű kárt okozott és súlyosan csökkentette a tervgazdálkodás érdekeit.

lódésének a haladózellenemű művelődés és az elméleti tudás területén. Parasztságunk a multban csak robotolt, most tervszerűen dolgozik s azt is tudja miért. Az 1950-es év nagy nemzeti felindülésünknek, az öt éves tervidőszaknak első esztendeje. Az

Radó Zoltán:

Minden tudomásomra jutott titkot kiadtam

II. Radó Zoltán vádolt a II. világháború előtt, Angliában élt, ahol az angol kémizslózat 1945-ben beszerzte és arra utasította, hogy utazzék Magyarországra és az ország politikai és gazdasági helyzetéről küldjön jelentéseket. Utasították, hogy Budapesten keresse fel az angol követséget egy tisztviselőjét. A kapott utasításokat végrehajtotta, felvette a kémkapcsolatot a követségi tisztviselővel, kémjelentéseit neki átadta, vagy a Budapesten tartózkodó összekötők útján küldötte rendszeres kémjelentéseit Londonba. Mint az angol kémizslózat ügynökét Vogeler beszerzte az amerikai kémizslózat részére is. Ezután a Vogeler által kívánt kémadatokat is megszerezte és átadta. 1949 májusában az ISEC konzern Budapestet tartózkodó megbízottja, Scudder megígérte, hogy ha fokozza kémtevékenységét és jól szolgálja érdekeiket, akkor kinevezik a budapesti Stan-

dard-gyár vezérigazgatójának és később valamelyik nyugateurópai vállalatuk élére helyezik. Radó Zoltán az ajánlatot elfogadta és Vogeler részére még fokozottabban kémkedett. A nyomozás során beismerte:

„A következőkben rendszeresen informáltam Vogelert mindarról, ami az Iparügyi Minisztériumban történt és végeredményben kiadtam részére minden titkos adatot, amely a magyar iparról rendelkezésemre állott”.

Radó Zoltán vádolt közhivatali állásánál fogva tudomására jutott és a magyar állam fontos nemzetközi és gazdasági helyzetét érintő titkot idegen állam hatóságával közölt, ami által az állam érdekét súlyosan veszélyeztette.

Radó Zoltán vádolt hivatali működéséhez tartozott többek között a Standard-gyár termelésé-

nek ellenőrzése is. Súlyosan megszegve hivatali kötelességét, lehetővé tette a vállalat mérlegének meghamisítását és közgyűlésének elhalasztását, ami által a magyar államot 14 millió forintot meghaladó károsodás érte. Azokon a tárgyalásokon, amelyeken az ISEC megbízottjaival: Scudder Coock és Vogelerral szemben a magyar állam érdekeit lett volna kötelessége képviselni, megszegte kötelességét és a népgazdaságnak súlyos kárt okozott. A nyomozás során ezt beismerte. Szándékosan elmulasztotta a Standard-gyár termelésének ellenőrzését és a szabotázs leplezésével lehetővé tette az ott működő amerikai kémek gazdasági bűncselekményeit.

Cselekményével az anyaggazdálkodás körébe tartozó feladatai ellátása során kötelességét megszegte és a tervgazdálkodás érdekét súlyosan sértve szabotált.

Vogeler Róbert:

Kiterjedt kémtevékenységet folytattam

III. Vogeler Róbert 1942-től az amerikai kémizslózat ügynöke. Elvégezte a Federal Bureau of Investigation (FBI) kémiskoláját. A nyomozás során beismerte:

„Elméletileg és gyakorlatilag kiképeztek a kémkedésre, elhárításra és hírszerzésre, kémhálózat kiépítésére és fenntartására.”

Kémkiképzésére tekintettel az Egyesült Államok vezérkarának jóváhagyásával kinevezték a katonai Standard érdekeltségébe, wieni központtal. Wienbe utazása előtt a konzern egyik vezetője, Behn USA-vezető, a konzern vezetésében lévő magasrangú amerikai tisztet egyike, utasította, hogy mindenben álljon rendelkezésére a wieni amerikai katonai kémizslózatnak. Hogy ezt a feladatot jobban el tudja végezni, Vogelert ezredessé is kinevezték. Ennek megfelelően Vogeler a saját működéséről a nyomozás során a következőket vallotta:

„En magam kiterjedt kémtevékenységet folytattam, egyrészt az állam rendelt ITT és ISEC vállalatok beosztottjain keresztül, másrészt erre a célra különlegesen kiválogatott ügynökök felhasználásával.”

A megszerzett titkos adatokat

rendszeres jelentésekbe foglalta és az Egyesült Államok kémizslózatának adta át. Ezeknek a kémizslózatnak működéséről a nyomozás során beismerte, hogy a CIC és az ODI (Office of Director of Intelligence) számára kifejtett kémtevékenysége folyamán felhasználta az amerikai követségek alkalmazottait és az itt tartózkodó amerikai állampolgárok egy részét.

Magyarországi kémtevékenységét illetően beismerte, hogy a kapott utasításnak megfelelően tevékenysége a következő volt:

„1. Kémkedés politikai, gazdasági és katonai vonalon, 2. Szabotázs-akció és kártevés a magyarországi Standard vállalatok kapcsolatban.”

Vogeler Róbert USA-vezető a budapesti Standard-gyár fasiszta érdeklődéséből és pénzéhsége kalandorokból a kémiskolán szerzett tapasztalatait felhasználva kémizslózatot épített ki. Ide tartozott: Sanders vádolt, az angol és amerikai kémizslózat kettős ügynöke, Geiger Imre gyárigazgató, Radó Zoltán a nehézipari minisztérium főosztály vezetője, dr. Blum Erzsébet mérnök, „báró” Döry Edina és még a nyomozati vallomásaiban megnevezettek, akikről folyamatosan kapott kémadatokat. Megkapta azokat a kémjelentéseket, amelyeket San-

ders az angol kémizslózat részére küldött. A megszerzett kémadatokat megbízóinak továbbította. A lelepleztetés által fenyegetett kémeknek a megszöktetését lebonyolította.

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával kikémlelt és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Vogeler Róbert USA-vezető bűncselekményeinek második része az a szabotázs tevékenység, amellyel Behn USA-vezetőtől kapott utasításait következtetesen végrehajtotta. Ezeket az utasításokat egészítette ki Behn ezredes 1948 októberében a budapesti Gellért-szállóban azon a titkos tárgyaláson, amelyen többek között Sanders Edgar és Geiger Imre is résztvettek. Utasítására készítette a Standard-gyár hamis mérleget és fizetett ki jogosulatlan követeléseket. Szabotázscselekményeinek a nyomozás során feltárt részletein kívül további bűncselekménye, hogy Radó Zoltánt, egyik ügynökét utasította a Standard konzernrel folytatott nemzetközi tárgyalásokkal kapcsolatban, hogy hivatali kötelességét megszegve, kártevő tevékenységet fejtson ki.

Ez által a termelésre vonatkozó jogszabályokat megsértve szabotált.

Sanders Edgar:

Főleg katonai hírszerzéssel foglalkoztam

IV. Sanders Edgar 1940-től tagja az angol kémizslózatnak. 1940 májusától augusztusig Sheelnessben, majd Winchesterben katonai kémiskolát végzett, majd 1943 nyarán a Kairó melletti Helouan városban elvégzett egy újabban angol katonai különleges hírszerző iskolát. Így elméletileg és gyakorlatilag kiképzés: nyert ügynökök beszerzésére, kémhálózat kiépítésére, titkos adatok megszerzésére és kémelhárításra. A kémiskola elvégzése után a „Military Intelligence 5.” és később más kémizslózatok beosztottjaként kémkedett Egyiptomban, Olaszországban és Ausztriában. Budapesti tevékenységéről, amelyet mint az angol katonai misszió tagja folytatott, beismerte:

„En magam főleg katonai, de részben gazdasági hírszerzéssel foglalkoztam. Feladatom volt kémkedni az országban a szovjet és magyar katonai alakulatok után, megállapítani számukat, elhelyezését, fegyvermeleket, felszerelésüket stb. Ezenkívül gazdasági és ipari kémanyagot

gyűjtöttem. Kémtevékenységem leplezésére színelg a háború alatt Magyarországon eltűnt angol katonák sirjainak felkutatásával foglalkoztam.”

A megszerzett kémanyagokat diplomáciai úton továbbította a bécsi kémközpontba. A békekötés után a szövetséges ellenőrző bizottság megszűnt.

Ezért Sanders-et, aki, mint a bizottság angol képviselőjéhez beosztott szándékosan működött, hazahívták Angliába, ahol felelőse utasítására leszerelt és kémkedésének folytatására kinevezték a Budapesti Standard-Művek egyik vezetőjévé, bár az elektro-iparhoz egyáltalán nem értett. Beismerte, hogy miután szolgálatait az amerikai tényezők megfizették, részükre kémtevékenységet folytatótt. Kiterjedt kémhálózatot szervezett meg, amelyhez többek között Geiger Ferenc, Domokos Kelemen gyárigazgatók, dr. Justh István prépost-plébános, Vass Károly főispán, Scitovszky volt honihysta belügyminiszter leánya: Marret és mások tartoztak. Ezekről megszerezte és az angol és az Egyesült Államok kémizslózatához diplomáciai út felhasználá-

sával eljuttatta kémjelentéseiben azokat a titkos adatokat, amelyeket meg tudott. Megszerezte és használt fel többek között a bizalmas főispáni utasításokat, az ipari üzemek újjáépítési és kibővítési adatait, különböző repülőterek fekvését és befogadási titkos adatait. Azokat a kémtevékenységeket, amelyeket, dr. Justh István és mások segítségével külföldre szöktette. A megszerzett titkos adatokat, vallomásaiban részletezte.

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával megszerzett és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Sanders Edgar vádolt gazdasági tevékenységére azt az utasítást kapta az ISEC konzern vezetőitől, hogy akadályozza a fejlődést és a gyártat fejlessze vissza. Résztvevő azon a titkos tárgyaláson, amelyen Behn ezredes, a konzern egyik vezetője 1948 októberében a budapesti Gellért-szállóban kidotta a szabotázs utasításait. A nyomozás során beismerte, hogy diplomáciai út felhasználásával rejtjeles táviratokban rendszeres utasításokat kapott

spatorka cselekményekre. Ezeket az utasításokat Geiger Imre vádolt végrehajtotta. Az igénybevevő hiteket a népgazdaság céljaival ellentétes módon használta fel, majd tevékeny részt vett a gyár mérlegének meghamisításában és félrevezette ezáltal a tervgazdálkodást ellenőrző szerveket. Irányította azokat a szabotázso-

kat, amelyek eredménye használatlan, majd csökkent értékű berendezések legyártása lett. Tevékenységével csökkentette a gyár termelését, ami a tervgazdálkodás rendjében zavarok előidézésére vezetett.

Ez által a termelésre vonatkozó jogszabályokat megsértve, szabotált.

A megfizetett magyar cinkosok

V. Domokos Kelemen vádolt Geiger Imre az amerikai kémizslózat számára beszerzte. Kiképzésére utasította, hogy megfizeti szolgálatait, ha segítségére lesz a kémkedésben. Domokos Kelemen vádolt elfogadta a megbízást és megszerezte a vezető bankok titkos számadatait. Átadta Geiger Imrének a Rima-Egyesült Izzó és Orion-Gyárak bizalmi adatait, megszerezte az iparügyi minisztérium, posta, MÁV és az Állami Ellenőrzési Központ bizalmas adatait és egyebeket. Mindezt Geiger Imrén keresztül az amerikai kémizslózatnak juttatta el.

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat, hivatalos megbízás felhasználásával kikémlelt, és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Domokos Kelemen vádolt, mint a Standard-gyár igazgatója és ebben a minőségben a könyvelés és az anyagbeszerzés egyik intézője, Geiger Imrével egyetértve a kém- és szabotázstevékenység megfizetésére nagyösszegű pénzkültalásokat eszközölt. A gyár háborús kárait túlbecsülte, majd meghamisította a gyár könyvelését és a tervgazdálkodás alapját képező számadásokat. A termelési szolgáló anyagi erőket romboló céljal elvonja és ezzel a termelés, megbénította. A szabotázstevékenység leleplezésére az üzem működéséről hamis mérleget készített. Az üzemben teljes felelős nyersanyagok és félkészárúk bevásárlásával és értékesítésével selejtanyagok visszatarásával az üzem termelését gátolta és lecsökkentette.

Ez által szabotált. Így a magyar népgazdaságnak sokmillió forint kárt okozott és súlyosan megsértette a tervgazdálkodás érdekeit.

VI. Dr. Justh István vádolt: Ellenségesen állott szemben a népi demokráciával, mert saját és családjának több ezer holdas földbirtokát a földreform a dolgozó parasztság kezére adta. Fred Edward angol kém közvetítésével megismerkedett Sanders Edgar vádoltal. Sanders részére egyrészt maga szerzett meg titkos adatokat, másrészt felhasználta Vass Károly volt főispánt arra, hogy tőle megszerezze mindazt, amit Sanders megtudni kívánt, így a bizalmasan kiadott főispáni utasításokat. Adatokat szerzett meg és adott át katonai adataknak balatonkőrnéyi hadgyakorlatokról, balatonkőrnéyi repülőterek pontos fekvéséről, befogadóképességéről és egyebekről. Segítségére volt Sanders vádoltnak azoknak a kémeknek rejtgetésében, akiket lelepleztetésük elől külföldre szöktetett. A nyomozás során beismerte:

„Kémtevékenységemért Sanders anyagi támogatása jelentős volt számomra, mert egyik legfontosabb hírszerzőm 3 ezer forinttal jutalmazta, majd a disszidálásban való közreműködésért mért is 3 ezer forintot fizetett, de minden találkozásunkkor, amikor adatokat közöltem, fizetett 50, 100, 200 forintot.”

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával megszerzett és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

VII. Döry Edina vádolt: Szűlei 3400 holdas gazdaságukat a földreform során elvesztették, ezért mint bármixernő vállalt

állást. A bárban megismerkedett Vogeler György USA-vezetővel Kovács György USA-vezetővel. Ezek után Vogeler elmondotta előtte, hogy Budapesten kémtevékenységet folytat, majd felhasználva a bizalmas kapcsolatokat, Vogeler beszerzte és azzal, bízza meg hogy részére titkos adatokat szedjen össze. Döry Edina végrehajtva Vogeler megbízását, sorozatosan kémanyagot gyűjtött és adott át neki.

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket veszélyeztető titkos adatokat megszerzett és idegen állam hatóságával közölte.

A tárgyalásra a törvényszéknek hatásköre van és illetékes. A vádlottak előzetes letartóztatásának fenntartását indítványozom. A megidézendő jegyzékét csatolom.

A vádiratok indoklása

Geiger Imre vádolt, az amerikai kémizslózat beszerző ügynöke évek során szívesen kémkedett és a felszabadulás óta a vezetése alatt álló budapesti Standard-gyár termelését következtetesen szabotálta. Bűntevékenysége az egyik legfontosabb magyarországi híradási technikai üzemben sokmillió forintos kárt okozott.

Radó Zoltán vádolt, mint az angol kémizslózat ügynöke, magas közhivatali állásba furakodott be. Hivatali kötelességével megszegve minden vonatkozásban leplezte Geiger Imre vádoltot folyamatosan elkövetett súlyos szabotázsi bűntetteit.

E két vádolt közvetlen irányítói Vogeler Róbert USA-vezető és Sanders Edgar, az angolszász kémizslózat többféle katonai kémiskolát elvégzett ügynökei voltak. Vogeler és Sanders azzal a feladattal jöttek Magyarországra, hogy az angol és amerikai kémizslózat részére a magyar állam nemzetközi gazdasági és katonai titkait kikémleljék. Szerteágzó kémhálózatuknak a már említett Geiger Imrén és Radó Zoltánon kívül további ügynöke volt többek között Domokos Kelemen gyárigazgató, dr. Justh István prépost-plébános és Döry Edina bármixernő vádlottak. A kémügynökök között szerepel földbirtokát elvesztett nagybirtokos, főispán és több jelentős állami igazgatási szerv vezető tisztviselője. Kémeln keresztül a magyar állam fontos érdekeit érintő államtitkokat szereztek meg és erre a megvásárolt közlístiszviselők hivatali beosztását használták fel.

A legbizalmasabb megőrzés alá tartozó államtitkoknak kikémlelése, az állam érdekeinek súlyos veszélyeztetése és a beszerzett kémek közhivatali állására tekintettel, bűncselekményük az 1930. III. tc. 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősül.

A vádlottak terhére rótt gazdasági bűncselekmények arra irányultak, hogy a rendkívül fontos hírközlő berendezéseket előállító Standard-gyár a második világháború alatt a német fasiszta hadigépezet számára százszázalékos kapacitással termelt, a felszabadulás után termelési képességének csak 40 százalékát fejtette ki. Ezt a vádlottak azáltal idézték elő, hogy a termelés megszervezése helyett szabotálták a termelést, a gyár igazgatásában technikai és adminisztrációs kezelésében anarchiát teremtettek

és a tervgazdálkodásban kapott pénzüsségeket elherdálták. Az általuk okozott kár összege sok millió forint, ami vitathatatlanul teszi, hogy buntevékenységük nyomán a magyar népgazdaságot rendkívül súlyos károsodás érte, ami a gazdasági terv megvalósítását nagymértékben veszélyeztette. A kémkedéssel és a szabotázzsal céljuk az volt, hogy zavart keltsenek a tervgazdálkodás hatóságai intézkedéssel megszakított rendjében és a Magyar Népköztársaság belső erejét és gazdasági renjét aláássák. A vádlottak gazdasági bűncselekményei és kémkedése az ország újjáépítésében hősi lendülettel dolgozóknak háttámadása, amelyre a

törvény legszigorúbb büntetése kell, hogy lesújtson.

Ezután Alapy ügyész kérdésére a tanácselnök közölte, hogy Vogeler Róbert és Sanders vádlottak részére nyolc nappal a tárgyalás előtt az eredeti magyar nyelvű vádiratot kézbesítette hitelesített angol szöveggel is.

Olti: Vogeler, megkapta a vádiratot?

Vogeler: Igen.

Az elnök kérdésére hasonló választ adott Sanders Edgar is.

Olti: Arra való tekintettel, hogy a két vádlott nem beszéli a magyar nyelvet, a perrendtartás értelmében pedig magyar nyelven kell folytatni a tárgyalást, a két angolnyelvű vádlottra vonatkozó minden megállapítást, őket érintő

minden adatot, a per egész tartama során, angol nyelvre fogunk fordítani.

Vogeler és Sanders minden nyilatkozatát szóról-szóra fogjuk fordítani. A rájuk vonatkozó adatokat pedig a per során tolmácsok fogják fordítani és ők hangszóróból, hangszó mellett ilye fogják hallgatni angol nyelven.

A tárgyalás anyagát rögzítjük. Ha mind e tolmácsolásokon túlmenően is bármely pontja a tárgyalásnak homályban maradna, vagy úgy érzik, hogy védekezésük szabadsága érdekében a rögzített tárgyalási anyagot a tárgyaláson túlmenően kívánják angol nyelven tanulmányozni, indítványukra ezt is lehetővé tesszem.

Ipari kémkedés a magyar üzemekben

Olti: Igen, értem. Ön megszerzte az engedélyt és elmentek ennek alapján a gyárba?

Geiger: Igen, meglátogattuk a Tungsram-gyárat és ott Vogeler, Sanders és Cook, az egyes műhelyek meglátogatása során részletesen megbeszélték, hogy az őket katonai szempontból érdeklő műszaki kérdések hogyan állnak. A szerzőmunkák műhelyben különösen sok időt töltöttek, mert meg akarták állapítani a szerszámokból, hogy tulajdonképpen mi az, amit a Tungsram gyárt.

Olti: Hosszabb látogatás volt ez?

Geiger: Kb. két óráig tartott. Geiger elmondta, hogyan látta tovább a kémkedést a Radar-ügyben, majd részletesen kitért arra, hogyan szöktették ki Vogelerrel és Radó Zoltánnal együtt külföldre Blum Erzsébetet, aki igen fontos kémadatokat, köztük

a magyar posta telefónhálózatának térképét is kivitte magával.

Olti: Most térjünk rá az 1949 augusztus-októberi periódusra. Ebben a periódusban Ön milyen adatokat szerzett meg Vogeler utasítására?

Geiger: 1949 augusztusa és októbere között emlékezem szerint Vogeler utasítására megszerstem az ő részére

a magyar állam és a Szovjetunió, valamint a magyar állam és a többi népi demokráciák között folyó gazdasági tárgyalásokra vonatkozó kémanyagot.

Ugyanúgy a Tungsram és az Orion-gyárakra vonatkozó kémadatokat, a Kőcsönös Gazdasági Segítség Tanácsára vonatkozó kémadatokat és a Philips konzernnek a magyar állammal megkötött szerződésére vonatkozó kémadatokat.

Olti: Radó Zoltántól kapott engedélyt. Mondja meg most, az Ön tudomása szerint Vogeler ki ket szervezett be önön kívül?

Geiger: Tudom, hogy Vogeler beszerzte az iparügyi minisztérium osztályvezetőjét, Radó Zoltánt, az Electro-Implex nyelvetes vezérigazgatóját, Gergely Ödönt, továbbá felhasználta, mint kémét Sanders Edgart is, aki a Standard-gyár könyvelési ellenőre volt.

Olti: Ön tudta Sandersről, hogy ő kém?

Geiger: Tudtam.

Geiger vallomása leleplezi az imperialisták demokráciaellenes aknamunkáját

Olti: Geiger Imre. Megértette a vádat?

Geiger: Igen.

Olti: Bűnösnek érzi magát?

Geiger: Bűnösnek.

Olti: Milyen minőségben dolgozott ön a Standard villamosági alkalmazásában?

Geiger elmondja, hogy 1928 óta volt a Standardnál. 1948 októberében vezérigazgató lett. „Kinevezésemet az indokolta, hogy az amerikai hírszerzők szolgáltatásában végzett kém- és szabotázzsmunkámat ebben a vezetőpozícióban eredményesen tudjam elvégezni.” Az amerikai hírszerzők részére végzett kém munkával kapcsolatban kívánok rámutatni arra, hogy a háború utáni időkhöz a budapesti Standard-gyár azt a pénzüsséget szolgáltatta, amelyből az amerikaiak a kém-szabotázs és egyéb romboló tevékenységük tervezéséhez és végrehajtásához szükséges anyagi eszközöket előteremtették, — vallotta Geiger.

A Standard-gyár azonban értékes volt az amerikai hírszerzők számára azért is, mert lehetőséget nyújtott arra, hogy konzern-megbizottak címén Magyarországára kémeket küldhessenek. Ezek a kémek, név szerint Ogilvy, Behn, Pigny és Sanders. Maga az amerikai konzern központi kapcsolat tartott fenn az Egyesült Államok vezető köreivel, katonai vezérkarával és hírszerző szerveivel.

Olti: Van tudomása arról, hogy a konzern vezetőségében milyen magasrangú katonai személyek foglalnak helyet?

Geiger: Igen. 1947 őszén Newyorkban közölték velem, hogy az itt lévő konzern és az amerikai vezérkar között szoros kapcsolat áll fenn. A vezetők nagy része magasrangú katonatiszt, így Harrison tábornok, az ITT elnöke, az ISEC konzern elnöke Ston admirális, s az európai ügyek legfőbb irányítója, Behn ezredes.

Olti: Mikor és ki szervezte be önt a kémtevékenységbe?

Geiger: 1946 végén Budapestre érkezett a konzern megbízottja. Megérkezése után kb. két hónappal Lenkei, a Standard- gyár akkori vezérigazgatója közölte velem, hogy Ogilvy, ismerve a multimat és politikai felfogását, meg van győződve arról, hogy az amerikaiak számára megfelelő ember vagyok, s ezért kémadatokat megszerzésével fog megbízni. Ugyanakkor Lenkei azt is közölte velem, hogy Ogilvyt utasítást kapok arra, hogy ha valenként kémjelentéseket készítenek a magyarországi gazdasági, politikai és katonai hírekről.

Olti: Ismerték az Ön politikai felfogását?

Geiger: Ismerték. Kapcsolatban álltam az amerikai megbízottakkal már a háború előtt is.

Olti: Tessék most arról nyilatkozni, hogy mi az Ön politikai beállítottsága? Hogyan vállalkozott erre? Ellentétes érzésekkel

viseltetett az itteni politikai iránnyal szemben?

Geiger: Igen.

Olti: Milyen családból származik Ön?

Geiger: Polgári családból származom és nevelésem, valamint ismerettségem köröm kineveltek bennem a polgári rendszer hívt és védelmezőjét. Éppen ezért a háború után nagy gyűlölettel figyeltem a Szovjetuniókat és a népi demokráciáknak egyre fokozódó fejlődését. Tudtam azt, hogy a rendszert, annak politikai és gazdasági sikereit miatti külön segítség nélkül nem lehet meg-

dönteni, éppen ezért politikai meggyőződésemmel híven, készséggel vállaltam, hogy az amerikai hírszerzők által adott kém- és szabotázs utasításokat elvégeztem. Tudtam azt, hogy ezzel a tevékenységgel az amerikai kormányt és annak háborús politikáját támogatom a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal szemben.

Olti: Remélte Ön, hogy ezért az anyagi juttatáson túlmenően bizonyos más előnyökre is szert fog tenni?

Geiger: Igen.

Szökés közben fogták el a Standard-gyárban szabotáló Geigert

Olti: Amikor Ön megkapta az utasításokat, ismeretében volt, hogy a magyar kormány új gazdasági politikát folytat, komoly ellenőrzést gyakorol a gyárakban, rögzítik a termelést, figyelik, hogyan alakul s ha valahol hiba mutatkozik, azokat kiküszöbölik?

Geiger: Igen, támadtak bennem aggályok és ezeket közöltem is Behn ezredessel.

Ezután Geiger elmondta, hogy Behn ígerte et téjt arra, hogyha szükséges, kiszökteti az országból.

Olti: Az iratokból megállapítottam, hogy Önt a külföldi szökés közben fogták el családjával.

Geiger: Igen.

Olti: Kinek a segítségével

kivánták lebonyolítani az Ön szökését?

Geiger: Tudomásom szerint a bécsi amerikai követség segítségével, amelynek erre a célra beszervezték embercsempészek voltak.

Olti: Most térjünk rá ezekre a konkrét feladatokra, amelyeket Ön először Ogilvy utasítására hajtott végre.

Geiger: Ogilvy 1946 májusában a Nádor-utcai irodában adott nekem egy 9 pontból álló kérdőívet, amely a légiforgalom és a repülőterek kérdéseivel foglalkozott. Utasítást adott arra, hogy a kérdőívnek megfelelő kémadatokat részlete szerzők meg-

Debrecenben is kémkedtek a banda tagjai

Olti: Ön megszerezte?

Geiger: Megszereztem a kémadatokat.

Olti: Itt van a fordítás alapjául szolgáló szöveg, ez az a levél?

Geiger: Igen.

Olti: Megállapítom, hogy ennek a levélnek 4-4 pontjában Ön a következő adatokat közölte önbek között: „A debreceni és a szombathelyi repülőtereken csak üres épületek vannak, ezeken sem felszerelés, sem semmi egyéb nincs. Első pontja: a mai napig 2 repülőteret kaptunk vissza, még pedig a debreceni és a szombathelyi repülőtereket, stb.”, milyen további adatokat szolgáltatott Ön Ogilvynak?

Geiger: Ogilvynak ezenkívül más kémadatokat is szolgáltattam. Emlékszem még a Phillips-gyárra vonatkozó kémadatokra is. De ettől függetlenül, konkrét felállítás nélkül is rendszeresen gyűjtöttem és adtam át Ogilvynak a magyar politikai, gazdasági és katonai helyzetre vonatkozó kémadatokat.

Olti: Most beszéljünk az amerikaiak úgynevezett Telecom-tervéről.

Geiger: Az ISEC konzernnek az volt a törekvése, hogy a magyar postai, telefon- és távíóhálózatot ellenőrzés alá vonja és ezen keresztül olyan lehetősége teremtsen magának, hogy befolyást gyakoroljon a magyar politikai, gazdasági életre.

Geiger ezután elmondta, hogy Pinkney amerikai kémügynök számára is kémkedett Ogilvy elutasítása után. Geiger nehezen ki-nyögi, hogy az adatokat, melyeket kémjelentéseiben közölt megbízóval, hivatali személyektől kapta.

Olti: Szóval hivatali személyektől.

Geiger: Hivatali személyektől.

Olti: Itt van például ez a 1/190 jelű méltéklet eredeti angol nyelvű. Itt Ön pl. a vasúti kábelrendszer hároméves tervéről közölt adatokat: A méltéklet rajzokat is Ön küldte ki.

Geiger: Igen.

Olti: Ezek olyan adatok voltak, amelyeket nem hoztak nyilvánosságra?

Geiger: Igen.

Ezután a tanácselnök kérdésére Geiger elmondta Vogelerrel való megismerkedését, majd a kémtevékenységéről beszélt, amit Vogeler utasítására végzett. Vogelernek adta át kémjelentéseit is.

Olti: Miért kellett öt példány?

Geiger: Úgy tudom, több helyre mentek, és pedig a Newyorki központhoz, azután az amerikai hírszerző szervekhez és amint hallottam, a vezérkarhoz is került egy példány. De hogy pontosan hogyan osztották szét, azt, Olti: nem közölték. Szóval öt példányban készült, többet nem volt szabad készíteni?

Geiger: Úgy van.

„Csökkentettük a termelést“

Olti: Jó kérem, ez világos. Most beszéljünk az Ön szabotázzstevékenységéről.

Geiger: A szabotázsra vonatkozólag az első utasítást Pinkneytől kaptam. Amikor a kém munkára vonatkozólag kiadta utasításait, arra is utasított, hogy a gyárban a szabotázzst szervezzem meg és vezessem.

Ezután Geiger beszámolt aljas és galád szabotázzscselekményeiről, amelyeket a magyar nép ellen elkövetett. Külön kiemelte pénzügyi, műszaki, szabotázzscselekményeit. Elmondta többek között, hogy a Szovjetunióba menő automata központ és rádió szállítókra kapott előlegeket annakidején Ogilvynak és Pinkneynek az utasítására a török export céljára kellett felhasználni, amire igen nagy súlyt helyeztek. Az volt az utasítás továbbá, hogy a szovjet munkákat szabotálják, azért az erre a célra felvett hiteleket másra fordították.

Olti: Entem.

Most látjuk, hogy az Önök termelési politikája a második világháború után az volt, hogy csökkentés a termelést...

Geiger: Igen.

Olti: ... gyár lassan észrevétlenül sorvadjon, azért észrevétlenül, mert máskülönbben rögtön beleavatkozott volna a magyar állam, ha észreveszik, ugye?

Geiger: Igen.

Az eüök kérdésére Geiger elmondja, hogy az újítómozgalom

fejlődését minden igyekezetükkel gátolták.

Olti: Nézzük a Szovjetunió részére történt szállítások tekintetében mit követtek el?

Geiger: Utasításomra a Szovjetunióba menő automata-központhoz foszfor-bronz anyag helyett alumínium-bronz pótlanyagot építettünk bele, miután tudtuk, hogy ezáltal a központok élettartamát egyharmadára csökkentjük.

Olti: Ha ugyanilyen készítményt máshova szállítottak, akkor nem így csomagoltak?

Geiger: Nem..., akkor gondosabb csomagolást alkalmaztunk.

Olti: A Jugoszlávia felé történő szállítások tekintetében is ilyen szabotáló tevékenységek voltak ki, vagy ellenkezőleg?

Geiger: Ellenkezőleg. A Jugoszlávia szállításokra 1948 júniusában Pinkney azt az utasítást adta, hogy az összes még gyárban lévő szerelvényeket a legsűrűsében szállítsuk ki, mert az amerikai kormányknak az az érdeke, hogy a Jugoszláviában felszerelt automata-központhoz minél előbb izemképesek legyenek. Sőt, azt is vállalta és ezt Pinkney közölte velem, hogy amennyiben Jugoszlávia nem fizetné meg ezeket a pótszállításokat, azt a Standard-konzern fogja a budapesti gyárral szemben rendezni.

Ezután a védők tettek fel kérdéseket Geigernek, majd Radó Zoltán másodrendű vádlott követtezt.

„Az angol kém szolgálát ügynöke voltam“

Radó az elnök kérdésére elmondja, hogy 1945 augusztusában jött Magyarországra az Intelligence Service utasítására. Londonba Trockijékon keresztül került az angol kém szolgálattal kapcsolatba. Eppen úgy, mint Geiger, a Kommunista Pártba furakodott be és londoni ismerősével, a kém Whitneyvel vette fel Budapestben a kapcsolatot. Elmondja, hogy mint iparügyi-minisztériumi főosztályvezető Whitneyt keresztül továbbította az Intelligence Service részéről a kémanyagot.

Olti: Most tessék arról nyilatkozni, hogy Geiger Imre elsőrendű vádlottal mikor milyen körülmények között vette fel a kapcsolatot.

Radó: Az International Standard kapcsán kerültem összeköttetésbe Vogeler Roberttel. Eszrevettem, hogy Vogeler bizalmas gazdasági és ipari természetű adatokról kér felvilágosítást.

En, miután az angol kém szolgálát tapasztalt ügynöke

voltam és ellenségesen álltam szemben a népi demokráciával, Vogeler részére a magyar iparra vonatkozó számos bizalmas adatot adtam ki.

Olti: Tessék arról nyilatkozni, hogy Önt mikor szervezték be az amerikai kémszervezetekhez?

Radó: Az amerikai bizottság Scudder nevű vezetője 1949 május első napjaiban felkeresett irodámban és tudomásomra hozta, hogy értesült az én kapcsolatomból az angol kém szolgálattal és kifejezte azt a kívánságát, hogy ő is szeretnének velem hasonló kapcsolatot teremteni. En beleegyeztem Scudder ajánlatába.

Olti: Mit ígérték a szolgálattól?

Radó: A Standard-gyár vezérigazgatói állását, Geiger Imre akkori pozícióját.

Olti: Adja elő, hogy mi tud Vogeler, illetve Geiger szabotázzscselekményeiről?

Március 4-ig még jobb eredményeket érünk el

Dolgozó parasztságunk szerződés kötése a gépállomásokkal

A debreceni gépállomás jól felkészült a tavaszi mezőgazdasági munkák elvégzésére. A gépállomási tanács ülése után, saját és a termelőcsoportok terveit összehangolták és úgy állították össze, hogy mindenütt folyamatosan végezhesék a gépi munkákat és ne legyen sehol egyetlen nap kiesés sem.

Az együttműködésben példás munkát végez a debreceni gépállomás. A debreceni tanyai termelőcsoportokkal tart jó kapcsolatot. A gépállomás fejlettebb fokon álló káderei tartják a termelőcsoportok részére a szeminariumokat, a mezőgazdasági szakelőadásokat és a TSZCS-k tag-sága bizalommal hozza a gépállomásra kisebb-nagyobb mező-

gazdasági gépeit javításra.

De nemcsak itt, a tavaszi munkákban is megnyilvánul az együttműködés. A múlt héten négy napon keresztül folytatott felvilágosító kampányt a gépállomás száznál több dolgozója, akikhez csatlakozott a TSZCS-tagság is, különösen a fiatalok, főleg Nagyhegyesen, Etelepen a „Lenin” csoport fiataljaival együtt közel 200 hold szerződést kötöttek az első kampány alatt. Debrecen Ebesen a „Kossuth” és „Marx” csoportok is igen eredményesen segítettek a gépállomás dolgozóit a felvilágosító munkában.

258 dolgozó paraszttal kötöttek már a tavaszi gépi munkára szerződést akiknek a zöme terményben fizeti majd a gépi

munka elvégzésének ellenértékét és mindössze 42 dolgozó kis- és középparaszt volt, aki készpénzben fizet.

A debreceni gépállomás első négynapos felvilágosító kampány során 1230 holdnyi területre kötöttek megmunkálási szerződést a dolgozó parasztsággal. A gépállomásnak egyébként már 14.581 hold gépi munkára van szerződése a termelőcsoportokkal és a dolgozó parasztsággal együttesen.

Március 4-ig még jobb eredményeket érünk el, — mondják a gépállomás dolgozói. Még több szerződést kötünk a dolgozó parasztsággal, aztán jöhet a munka, indulnak a földekre a traktorok.

Megszűnik a növénytermelés elmaradottsága

A minisztertanács határozata a növénytermesztés elmaradottságának megszüntetéséről nemcsak a dolgozó parasztságot, hanem a gépállomás dolgozóit is foglalkoztatja.

A debreceni gépállomáson Józsa József brigádfővezető mondja el, miélen látja a határozat fontosságát:

— Elsősorban abban, hogy még fokozottan segítenünk kell a dolgozó parasztságnak. Eddig segítségükre voltunk, de ezt még inkább fokoznunk kell. Az 1950—51-es évben 280 új gépállomás 7360 új traktor, 350 aratóeszköz-kombájának munkája okozza majd az eddigi segítségét.

— Természetesen nagy anyagi beruházások kelljenek, hogy ez a segítség hathatós legyen, de ezek a beruházások gazdagon kama-toznak a mi munkánk nyomán. A cél egy és ez el is érjük szövetségben a dolgozó parasztsággal. Megszűnik két év alatt a növénytermelés elmaradottsága.

A dolgozó parasztság sorából Csiba Lajosné téglási földműves-szövetkezeti tag szól: hozzá a kérdéshez:

— Népi demokráciánk fennállása óta — mondja — nem volt egyetlen olyan problémánk sem, melyre ne fordulhatnánk volna bizalommal a Szovjetunióhoz, a szovjet néphez. A szovjet agrotudomány, a szovjet mezőgazdaság fejlett technikája most is segítségünkre siet a növénytermesztési határozat végrehajtásában.

— Persze önmagában nem lenne elég, ha csak példákat látnánk, bármennyire nagyszerűek is ezek. De még a beruházások milliárdos tételű a nemesített vetőmag és műtrágya sem bizonyulhat elegendőnek, ha nincs megfelelő ember a határozat végrehajtásához. Mi azt hisszük, el tudjuk végezni ezeket a feladatokat. Mi emberek leszünk a határozat végrehajtásá-

ban. Mi végre akarjuk hajtani a határozatot.

— A minisztertanács határozata nem felel meg az emberrel. Sőt külön fejezetek foglalkoznak a jutalmazások és kijutások problémáival. Mindenkit jobban ösztönöz munkára, ha tudják, hogy munkájuk eredményének meg lesz az elismerése, erkölcsi, leg és anyagiilag egyaránt. Iparunkban, különösen a diadalmas Sztálini műszak óta a versenyek lendülete egyre hatalmasabb. Ennek egyik rugója az érte járó ha-

jalmas erkölcsi és anyagi jutalmazás. A minisztertanács határozata után a mezőgazdaságban is minden bizonnyal egyre szélesebb körben terjed el a versenymozgalm.

— En és dolgozó paraszttársaim azon leszünk, hogy a papírról a valóságba ültessük át a határozat minden pontját és ebből az átültetésből, jobb átlagtermésű, búza és az ipari növények eddig még nem természetét sokasága nőjjen ki.

A tavaszi munkára készül már a szlovákiai parasztság

A szlovákiai mezőgazdaság előtt fontos feladatok állnak. Valamennyi kis- és középparaszt, az Egységes Földműves Szövetkezetekkel együtt, már nagyban készül, hogy az idén is eredményesen teljesítse a mezőgazdasági termelési terv előirányzatát.

A közelgő tavasz beköszöntével kiderül, hol végezik lelkismerejesen a munkát a jelen, megfelelő volt-e az előkészítés.

Most gondoskodnak a cukorrépa, a burgonya, a zöldség, a olajosnövények és a lentermelés biztosításáról a terveknek megfelelő területen.

Jakubik mérnök, termelési megbízott ezzel kapcsolatban kijelölte a konkrét feladatokat is. A cukorrépa-termesztés vonalán biztosítani kell az együttműködést a gyárakkal. Gondoskodni kell arról, hogy a cukorrépa-hozam meghaladja a múltévét. A burgonyatermelésnél gondoskodni kell arról, hogy a tervezett vetésterületet valójában ki is használják.

A földművelésügyi bizottság idejében megteszt az előkészületeket, a vetőmag és dugványelosz-

tás gyors és megfelelő lebonyolítására. A gépállomások a téli hónapokban befejezik a traktorok, mezőgazdasági gépek és szerszámok szükséges helyreállítását és felkészülten állnak újra munkába.

A gépállomások ütemterve szerint a traktorok Szlovákia legkorábban megművelhető déli részeiben állnak munkába és innen vonulnak észak felé.

Az Egységes Földműves Szövetkezetek kidolgozzák munkatervüket, hogy jobb szervezéssel kezdjék meg a tavaszi vetést munkákat.

Sokhelyütt ez évben végzik először együttesen a vetést.

Az Egységes Földműves Szövetkezetek megbízó tal érinkezésbe léptek azokkal a gyárakkal, amelyek dolgozói vállalják, hogy egy-egy szövetkezeti gondoskodnak és megbeszélnek velük a magánosoktól átvett, rosszkarban lévő gépek javítását. A védnökséget vállaló üzemek dolgozói szombaton és vasárnap felkeresik a falvakat és szabadidejükben megjavítják a mezőgazdasági gépeket.

Szabotáló kulákok

A kulákok minden eszközzel ártani igyekeznek a népi demokrátiás kormányzatnak és mezőgazdasági vonalon rendszeresen szabotálnak. Sáp és Bórad köz-ség népi szervei most sorozatosan jelentik a szabotáló kulákokat, akik nem tettek eleget a termény-beszolgáltatási kötelezettségüknek. Sápban Hunyadi Zsigmond kulák több mázsa tengerit nem szolgáltatott be, ezenkívül nem tett eleget 300 liter borbeadási kötelezettségének sem. Körtvélyesi Lajos, Gyöngyösi József, Hunyadi János, Gyöngyösi Áron a kukorica beszolgáltatásával szabotáltak.

Sápon a búzát nem adták be a kulákok. Katkó József, Cs. Kis Péter, Bíró János, id. N. Varga

Évforduló

Ma két éve, hogy Moszkvában aláírták a szovjet-magyar barátság, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Azt a szerződést, amely minden időkre megújította a magyar dolgozó nép és új államának a népi demokrácia Magyarországnak útját a boldogabb jövő felé, a szocializmus építésének diadalai felé.

Ez a szerződés ismerte el Magyarország méltó helyét a szabadságszerető népek nagy családjában, ezzel a szerződéssel foglalta el posztját a magyar dolgozó nép a hatalmas, a Szovjetunió vezető béketáborban.

A szerződés lerögzítette, történelmi dokumentummal szilárdította meg a szovjet nép és a magyar nép barátságát. Ez a barátság nem a szerződés papírján született meg. A magyar dolgozók legjobbjában már az 1919-es forradalom idején tudatosult, hogy a fiatal szocialista állam barátsága számunkra mindennél több. Nem tudta elfojtani a magyar dolgozóban a szovjet nép és a szocialista Szovjetunió iránti baráti érzést a Horváth-ellenforradalom terrorja vagy rágalomhadjárata sem. Szabadon virágozott ki a barátság érzése akkor, amikor a Szovjetunió dicsőséges Vörös Hadserege felszabadította hazánkat az ellenforradalom fasiszta elnyomói, a náci csizma szorítása alól.

A Szovjetuniónak köszönhetjük nemzeti önállóságunkat, függetlenségünket, azt, hogy nem ellenséges országgá, de barátként bánt velünk a felszabadulás első percétől kezdve a világ legnagyobb hatalmának győzhetetlen serege. A barátság érzése fokozódott, amikor a Szovjetunió a romokban heverő ország újjáépítéséhez segítségét adta, amikor az éhező magyar dolgozókat élelmiszertel segítette és megmentette Budapestet az éhínségtől, amikor hadifoglyainkat a békeszer-

ződés előtt hazarendelte és meg így sorolhatnók azt a sok jót, amit a Szovjetuniótól a magyar dolgozó nép leghívebb barátjától kaptunk.

Együttműködést írt elő a ma két éve megkötött szerződés. Ez az együttműködés a való élet szükségessége volt, nemzetgazdaságunk, új élet felé induló országunk letelemből létező követelte. A Szovjetunió gazdasági segítség nélkül, a Szovjetunió vezető népi demokráciák népgazdaságainak termékeny, gyümölcsöző összehangolásából való kimaradásunkkal nem érhetjük volna el mai eredményeinket. Csak a Szovjetunió állandó gazdasági támogatása, a Szovjetunió vezető népi demokráciák gazdasági segítségére való bekapcsolódásunk révén szilárdított meg a hároméves terv győzelme s csak ezen a szilárd alapon épülhet fel az öt éves terv is.

Kölcsonös segélynyújtásról szól a szerződés. S talán ez a legjelentősebb. Mert építő munkánk hiabavaló lenne, ha nem lennénk biztosak békénk dolgában. Kis ország vagyunk történelmünkben számtalanszor pázolt belénk a háború, elpusztítva tömérdek értéket. Most erősek vagyunk, erősek, mert magunk mögött érezhetjük a Szovjetunió hatalmas erejét, a Szovjetunió a béke frontjának olyan élbástvája, amelyen megtörik az imperialista háborús uszítók minden romboló, pusztító szárdéka. S mi bekapcsolódunk ebbe a szilárd bástyarendszerbe. Néphadseregünk fejlesztésével egyre ütökesebb lesz a magyar dolgozó nép ereje is. Számottevő erő lehetünk a béke megvédésében életünk és vértünk áll a béke szolgálatában.

A Szovjetunióra mindig számíthatunk és a világ dolgozóinak nagy vezére, a mi szeretett Sztálinnak is számíthatunk reánk, magyarokra!

Egy szovjet falu fejlődése

A Pravda közli Krivko dubovicsi falu fejlődéséről.

— A csendesfolyású Rejlik partok festői völgyében, évszázados tölgyek dús lombjait pompás kertek közötti terület el Dubovics falu, a szumzoki kerület gluhovi körzete ének legnagyobb faluja — írja Krivko panjót. Örömtelen és nehéz volt a falu dolgozóinak élete a Nagy Októberi Szocialista Forradalom előtt. Itt lakott Kocsubej földesúr, az övé volt majdnem az egész határ: háromezer hold föld. A megmaradó föld nagy része pedig a kulákok kezén volt.

A Nagy Októberi egyszersmindenkorra szűnt az évszázados rabaság bilincseit. Megváltozott Dubovicsi falu élete is. A falu dolgozó parasztsága a terület falvai közül elsőnek lépett a kolhoz-

élet útjára. A Nagy Henvédő Háború előtt a dubovicsi „Marx Károly” kolhoz évi jövedelme már elérte a kétmillió rubelt.

A békés munkát egy időre megszakította a hitleri fasiszta hódfőek betörése. A fasiszta rablőhadjárata nagy károkat okozott a faluban is. De ellőt a harc száj, az ellenséget kiűztük hazánk földjéről. A szovjet nép győzelmet arajott. Dubovicsi lakossága nagy lendülettel és lelkes munkával látott hozzá az újjáépítéshez. A falu lakosságának néhány évi ön-feláldozó munkájával a falu és a kolhoz visszacserezte háború előtti hírnevét. A „Marx Károly” kolhoz ismét milliómos kolhoz lett. A falu szép kultúrháza, középiskolája, jól felszerelt kórháza, szülőotthona, állatorvosi rendelője, állandó filmszínháza újból teljesítet hivatását. Ezenkívül Dubovicsinak rádióveteli központja, postája, takarékpénztára, villanyerőműve nagy üzleti kultúrparkja és sportpályái vannak. Mindezt a szovjet hatalom a kolhoz-rendszer és a földeken végzett Sztálinovmunka adta a parasztoknak.

A szovjet hatalom évek alatt a falu 110 lakosa részesült felső-, illetve középfokú szakmai oktatásban. A „Marx Károly” rádiótechnikusi és villany szerelői egyre jobban bővítik a rádióhálózatot. A kolhozisták jó módban, kultúrában élnek. De gazdaságuk nemcsak a milliónos jövedelmekből, az épületekből, lakóházakból és gépekből áll. A legérdekesebb kincs itt is az ember.

Dubovicsi lakossága lelkesen készült az Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa választására és a Szovjet Alkotmány éltető fényénél lelkesen végzi alkotó munkáját.

Hajdúszoboszló is elfogadta Kecskemét kihívását

Mint ismeretes, a kecskeméti gépállomás dolgozói felhívással fordultak az ország valamennyi gépállomásához, hogy csatlakozzanak versenyfelhívásukhoz, melyben 8 pontban foglalták össze azokat a feladatokat, melyeket a minisztertanács határozatának megfelelően a több és jobb munka érdekében vállalnak.

A versenyfelhívásnak országos visszhangja támadt. A debreceni gépállomás dolgozói, amint értesültek a kecskeméti versenyfelhívásról, üzemi értekezletre gyűltek össze a gépállomáson és megvitatták a verseny pontokat, bejelentették a kihívás elfogadását.

A debreceni versenyelfogadása

után Hajdúszoboszló is választ adott Kecskemétnek. A hajdúszoboszlói gépállomás dolgozói jó munkájukkal tavaly elnyerték a gépállomási alközpont vándorzászlaját, azonban azt nem tudták megtartani, elvesztették. Amikor a versenykihívásra választ adtak és elfogadták, egyben azt is elhatározták, hogy az idén verszázserzik az elvesztett vándorzászlót.

— Jobb és több munkát végzünk, harcolunk az osztályellenesség — a kulákság ellen, — mondják többek között határozatukban. — Példaképpünk a Szovjetunió a munka területén és a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével végrehajtjuk az öt éves tervben ránk eső nagy feladatokat.

Dűlőfelelősi értekezlet

A dűlőfelelősöknek a tavaszi munkákkal kapcsolatos megbeszélése ma délelőt, lesz a DEFOSZban. A dűlőfelelősök igen fontos szerepet játszanak a munkák ellenőrzésében, felülvizsgálásában, a kulákság elleni harcban, így az értekezletnek is igen nagy jelentősége van. Mocsári Imre, a DEFOSZ titkára terj beszámolt a délelőti értekezleten.

5. oldal
Debrecen, 1950 február 18.

Pillanatképek

egy nagy szovjet film díszbemutatójáról

30 éves a világ leghaladottabb, legművészebb filmkultúrája, a szovjet filmművészet. A legelképezhetőbb rágalmakat, a legundorítóbb hazugságokat harsogta erről is a göbbelsi propaganda mindennél. Ha nem is hittük ezeket a hazugságokat, akkor sem ismerhettük a Szovjetunió igazi arcát, nem ismerhettük népeit, táncait, dalait, művészeit. Nem ismerhettük a szovjet filmet...

Evek óta gyönyörködhetünk a filmvásztájakban a szovjet filmművészet remekműveivel alkotásaiban. És most a szovjet film 30 éves ünnepén, még fokozottabban érezzük, milyen hatalmas szakadék tátong a realista szovjet művészet és a nyugati imperialista, dekadens, profit szolgálatába állított filmpar közt.

Szasa, a kis kolhozparasztleány elindul a Dicsőség útján. Ez a dicsőség útja nem ér véget a filmben. Az utolsó filmkockák után érezzük, hogy ennek a filmben folytatása van. Folytatása a Szovjetunióban, folytatása az egyetemeken, a főiskolákon, a szaktanfolyamokon, és szerte a felszabadított népek országában, ahol magyar, lengyel, cseh és román Szasák is megindulnak a példa nyomán a dicsőség útján. Mert az a jelszavuk, mint a kis „Antonovka” Szasának: tanulni, tanulni és tanulni...

Kell tanulni. Ezt mondja a film is. „Mert ami tegnap sok volt, az ma kevés, és holnap majdnem semmi...” Szasa ehhez a mondat...

hoz igazítja életét. Ezért tanul, ezért harcolja végig mozdonyán a Nagy Honvédő Háborút, és mert erős akarata van, mert szovjet ember, mert komszomol lett, győz. O az első nő, aki a munka hőse kitüntetését megkapta...

A közönség ennél a jelenetnél nem tud uralkodni magán. A nagy film lenyűgöző képei után, abban a pillanatban, mikor Szasa mellé tüzik a magas kijűntetést, tapsorkán viharzik végig a mozi zsűfolt nézőterén. Szasa szembe fordul velünk. Mosolyog... S mosolya olyan eleven, annyira élhető, hogy úgy érezzük, nekünk szól, a mi tapsunkra válaszol ez a magabiztos, öltudatos, hazájára és a szovjet népre, a komszomolra és a dicsőséges harcokra büszke mosoly. És ez is az igazság, mert Szasa közöttünk él. Szasa a mi példaképünk, tanítónk. Így kell élni. Ez a dicsőség útja. Nem az anyém, vagy a tiéd, hanem a szocialista munka dicsőségének, a diadalmas fiatalságunk az útja...

Elhangzott Márkus Vince beszéde az ünnepen. A dohánygyári dalárda kóruszámái is végetértek. A nagy film a felemelő élmény után, az utcára tödul a dolgozók sokasága. A frissen hullott esőből csillog az aszfalt, és pirosas fényt tükröz a neoncsövek ráhulló fényében. Mögöttünk, és előttünk, és mindenütt az emberfogatagban a filmről beszélgetnek.

... Tudjátok, nekem az tett szert legjobban, hogy olyan volt az egész, mint a mi életünk. Valahogy az egész vasutas élet benne volt úgy, amilyen...

Rákosi Máttyás az írónak is utat mutatott

Rákosi Máttyás február 10-én elhangzott beszédét a munkások, parasztok és értelmiségi dolgozók mellett a tudósok, művészek írók is nagy érdeklődéssel fogadták. Az alábbiakban Szabó Pál, az ismert parasztirodalom nyilatkozik a nagy beszédéről:

— Engem különösen boldog örömmel töltött el Rákosi Máttyás beszédének két része! Az egyik az, ahol arra tér rá, hogy a dolgo-

zók tömegében példátlan kultúr-szomj él s egyforma lelkesedéssel olvassák a szocializmus munkáit a szépirodalom termékeivel; szerencsére, ezt a megnövekedett kultúr igényt kielégítik a szovjet szocialista realizmus százszáz példányban elterjedt irodalmi alkotásai. Am Rákosi Máttyás volt szava ebben a mindenre kitékintő, hatalmas sodrású beszédben ahhoz

is, hogy az irodalom, a költészet, színház, film frontján is megjelennek az első komoly kísérletek a szocialista kultúra magyar hajtásának első eredményei. De mivel a Nemzetiben éppen próba alatt álló darabom is a mai Magyarországi legelőtöbb kérdéssel, a társastermelés és a parasztság viszonyulásával foglalkozik, — ami az iparosítással csaknem egyrangú dolog, mert milliók tömegek sorsáról van szó: még boldogabb voltam, mikor a beszéd ama részéhez értem, ahol megállapítja Rákosi Máttyás, hogy a dolgozó parasztság öt éves tapasztalata alapján meggyőződött a szovjetkezelés termelési helyességéről. Összel ugrászorien megnőtt a termelőszövetkezelj mozgalom s nincstelenek és szegényparasztok mellett egyre fokozódó számban jelentkeznek a középparasztok, akikről az én darabomban is szó lesz. Az én hőseim is belátják, hogy a középértégek is a társasgazdálkodás mellett kell állni: ezt diktálja életérdeke a termelés egyetlen fejlesztési lehetősége. Csak a népi demokráciában juthatunk odaig, hogy az író — más eszközökkel — de ugyanazt szolgálja, mint az államférfi, a nép érdekeit előbb revivó igaz politikusi

A rádió ünnepi műsora

A Magyar-Szovjet Barátság Hónapja alkalmából a rádió naponta ünnepi műsört közvetít.

Pénteken, febr. 17-én 17.10 órakor a Kossuth-rádió szovjet irodalmi összeállítást közvetített „Találkozunk majd Budapesten” címmel. Ma, szombaton 16 órakor a Petőfi-rádió második közvetítéssel Pavlenko: *Boldogság* című nagyszerű művét. A Kossuth-rádióon vasárnap 20.55 órakor Afinogenov: *Kis unokám* című vígjátékot közvetítik. Ugyanaznap 11.40 órakor „A víz öre” címmel Tyihonov elbeszéléséből írt rádiójátékot ad a

rádió. Kedden 18.15 órakor a Petőfi-rádió „Maxim Gorkij és a magyarok” című előadását, 21 órakor a Kossuth-rádió Szergej Mihalko: *Haza akarok menni* című drámáját közvetíti.

Február 22-én, szombaton 17.20 órakor a Kossuth-rádió „Szovjet népek dalai” címen összeállított sugároz. A Petőfi-rádió csütörtökön, február 23-án 19.40 órakor Muszorgszkij: *Borisz Godunov* című operáját adja. Szombaton, február 25-én 20 órakor és vasárnap, február 26-án 22.20 órakor a Kossuth-rádió a moszkvai rádió műsorát veszi át.

„...Éljen Sztálin, a béke öre...”

Az iskolai fali táblán olvasom ezeket a szavakat. Nem szabályos, kifrott írással írták fel, kicsit görbe is a sor. Oláh Ernő írta, szegény parasztszülők gyermeke. Apja kiebérés volt az urasággal, azután a felszabadulás után földhöz jutottak, nem volt

íga, az egész családnak sorompóba kellett állni. — így nem volt ideje goha megtanulni az írás-olvasást. Most áll a tábla előtt, kissé félrefordítja a fejét, úgy nézi a girbe-görbe írást. Mikor észreveszi, hogy nézem, összerenzen, — le akarja törölni a táblát, — nem engedjük. Elmosolyodik.

— Tudja, minek örülök a legjobban? — kérdi nemsokára, — hogy olvashatok újságot, és olvashatom azokat a könyveket, amikről eddig csak hallottam. Almodni sem merem, hogy én még valaha megtanulhatok olvasni és írni is, és ki tudja, talán még tovább is tanulhatok. Van egy színes könyvem, tele szebbnél szebb képekkel, amik mind egy-egy újfajta növényt ábrázolnak, ki almodott volna arról, hogy én, ha lassan is, de elolvasom a képek alá írt szöveget, hogy többé nem nevetek rajtam, amiért tordítva veszem kézbe az újságot, könyvet. Nagyon hálás vagyok a népi demokráciának, amiért nem élek bután, mint aki süket, vagy vak.

— Azért írtam fel a táblára: „Éljen Sztálin, a világbéke öre”, mert tudom, mit köszönhetünk neki mi, a világ békeszerető dolgozói közöttük én, az ismeretlen, sokat nyomorgott Oláh Ernő, akivel nem állt szóba senki Tiszacsegen, a muliban, és akit a tanító olyan szeretettel, türelmesen tanít, mintha első elemista lennék.

pedig az én fejm már nem fog olyan könnyen, mint az első elemistáké.

Verecs Jolán traktoros leány akar lenni, egy pillanatra abbahagyja az írást.

— Fogalmazást írok a sztahanovistákról, akiknek munkája lehetővé teszi a mezőgazdaság fejlődését, és akiknek munkája nyomán egyre jobb, szebb lesz az életünk.

— Mejlyk sztahanovistáról akarsz írni?

— Hát... mindegyikről. A debreceni Kiss István költésről, Panninéről, Matika Annáról. Azt írom meg, hogy mit értek, mikor egy-egy újabb teljesítményről olvasok.

— Nos, mit érzel?

— Hát azt, — feleli lelkesen, — hogy én is sztahanovista leszek a mezőgazdaságban, mert ott is van erre lehetőség, úgy-e?...

Felsorolhatnánk mindenkit, aki Tiszacsegen befejezte a dolgozók általános iskolájának második osztályának tananyagát. Vannak fiatalok és öregek, akik nem tudták megtanulni a befűvetést, de akik még nagyobb akaratral, lelkesedéssel készülnek tanulmányokkal, mintha rendes időben tanulnak volna. Bizonyos, hogy sok új tehetséges munkás és dolgozó paraszt kerül ki az arafal-béta-tanfolyamok hallgatói közül.

Az író és olvasó kapcsolata a Szovjetunióban

Alig pár hete, hogy magyar nyelven megjelent a Szakra kiadásában Akszajev Sztálin-díjas regénye: „Távol Moszkvától”. A fiatal, nagyteljesítései szovjet író nevét az idő alatt már megismerte a magyar olvasók közt. Az alábbi cikk, melyet a Szovjet-Literatur című moszkvai irodalmi folyóirat nyomán közlünk, nemcsak a mű sikerét világítja meg a Szovjetunióban, hanem rámutat arra a megváltozott viszonyra, kapcsolatra, amely írók és olvasók között csak egy szocialista társadalomban alakulhat ki.

A „Távol Moszkvától” című regény Vaszilij Akszajev első munkája. A fiatal író egyenesen nagy hírnévre és óriási népszerűsége tetjt szerzett ezzel az első könyvével. A regényt előbb a Novi Mir (Új Világ) című moszkvai folyóirat közölte, csak azután jelent meg könyv alakban. 1948-ban — az év legjobb regényei sorában — Sztálin-díjjal tüntették ki. Egy év leforgása alatt a regény 21 kiadást ért el és több mint egymillió példányban forog közközen.

AZ OLVASÓK ÍRNAK AZ ÍRÓNAK

Ez a nagy siker mutatja, milyen szoros kapcsolatba került az olvasók köztöniséggel, amely megszerette és szívvel fogadta. Mihelyt a könyv megjelent, a fiatal író, akinek neve eddig teljesen ismeretlen volt, az érdeklődés közepontjába került. Aradni kezdtek felé a levelek a Szovjetunió minden részéből. Mernőkök és gyári munkások keresték fel soraikkal, diákok és sófőrök, tanítók és könyvtárosok, a Szovjet Hadsereg katonái és tisztjei. Fiatal férfiak és nők írtak hozzá leveleket, éppen úgy, mint az idősebb nemzedék tagjai. Elmondották az írónak érzelmeiket és gondolataikat, amelyeket ennek a regénynek az olvasása váltott ki belőlük. A való életből merített realiztikus jelek, amelyek Akszajev regényét olyan színessé és mozgalmassá teszik, mely hatást gyakoroltak az olvasók tömegére. Így történt azután, hogy igazi élő kapcsolat ke-

letkezett az író és az olvasó közt, ami egyébként nagyon gyakori eset a Szovjetunióban. Ez a szép és termékeny kapcsolat nem adott meg a kapitalista országok íróinak.

IGY INDULT AZSAJJEV

Akszajev személyes élettörténetében nincs semmi szokatlan, vagy különleges. Vaszilij Nyikolajevics Akszajev, egy iparoscsalád gyermeke, 1915-ben született. Az általános iskola elvégzése után szakiskolát végzett és néhány évig a moszkvai végzetési gyárakban dolgozott. Húsz éves korában a Távol-Keletre utazott, ahol résztvett a folyamathoz lévő nagyszabású vasútépítő és iparfejlesztő munkákban. 1939-ben — anélkül, hogy rendes munkáját abbahagyta volna — beiratkozott a Gorkij Irodalmi Intézet levelezés útján történő oktató tanfolyamára, amely a Szovjet Írók Szövetsége vezetése alatt áll. Időnként rendszeresen Moszkvába utazott, hogy vizsgáit letegye. Ot év tanulás után elvégezte a tanfolyamot és elnyerte oklevelét. 1946-ban Akszajev rendes munkatársa lett a Habarovszkban megjelenő Dalsz Vosztoz (Távol-Kelet) című folyóiratnak. Regényének első változata itt jelent meg. De ki tartóan dolgozott rajta tovább, átírta, csiszolgatta, elkészítette végleges alakjában, amely azután a Novi Mir hasábjain látott napvilágot, hogy végül megszerzeze írójának a Sztálin-díjat és a jól megerdemelt népszerűséget.

KORUNK IGAZI HŐSEI

Akszajevnek sikerült megragadni és érzékeltetni a Szovjetunió egyik nagy dicsőséges korszakának szellemét — a honvédő és országépítő szocializmus hétköznapi tényeiben is felemelő valóságát. Nem csoda, hogy ilyen óriási visszhangot keltett mindenütt. Mint minden kimagasló regény, amely a Szovjetunióban nagy népszerűsége tetjt szerjt, a „Távol Moszkvától” is általános beszédtema lett. Eszméit és alakjainak jellemét megbeszéltek olvasókörökben, vitaestéken, gyűléseken

az ország számos városában, sőt falvaiban is. Akszajev regényének életűsége valóban lebilincselő. Egyik olvasója ezt írta róla: „Ennek a könyvnek az alakjai nem a képzelet szüleményei, hanem köztünk élnek, személyes ismerőseink közé tartoznak. Az író nyitott szemmel nézte a szovjet életet, meggyőződésel bizonygatta, hogy személyesen ismeri a regény egyik-másik alakjának eredeti mintaképet. Az egyik olvasó, hivatalosra sófőr, így nyilatkozott: „Magam is egy olajvezeték építésénél dolgoztam 1943-ban. Amikor elolvastam Akszajev könyvét, úgy éreztem, hogy saját emlékeim elevenednek meg. Mintha magam is ott lettem volna az Adun partján és Tajszán szigetén. Az emberek élték leírása olyan szíves és eleven, hogy az olvasó úgy érzi, mintha köztük élne és történetük részese volna.”

A PÉLDA

Abban a mértékben, ahogy az irodalom a nép széles rétegeinek szellemi tápláléka lesz, társadalmi jelentősége nőttön. Egyes regények hőseit mintaképpül választják és utánozni igyekeznek. Az irodalom olyan hatást gyakorol az életre, hogy erre még nem volt példa. Egy moszkvai diák a következőket írta Akszajevnek: „Olvastam regényét és egyetlen vágyam, hogy olyan erős akarattal legyek, mint Tnja Vasziljcsenko, olyan lelkis és nyitlvízü, mint Alexej Kovsov, olyan bátor újtó, mint Beridze. És példát akarok venni Batmanovról, aki kemény, de melegsívű főnök, vagy Zalkindról, a pártszervezőről, aki igazi kommunista, elveiben szilárd, gondolkodásában logikus és művésze az emberekkel való bápásmódnak.

Szovjet művészvendégek látogatásai

Tyihonov, a Szovjet Írószövetség főtitkárhelyettese és Zámuskin, a moszkvai Tretyakov-képtár igazgatója, csütörtökön délelőtt műtermében látogatták Csók Istvánt, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének elnökét. Zámuskin a hosszú pályát beutott mester fejlődése érdekelte. Nagy érdeklődéssel és tetszéssel szemlélte Csók István világos, derűs kompozícióit. Számos képen különösen megragadták a szovjet vendégek figyelmét a különleges magyar motívumok, népművészeti elemek.

Zámuskin a következőket mondta a műtermlátogatásról: — Ez a néhány kép is megmutatja azt a nagy fejlődést, amelyet Csók István élete, munkája jelentett. Különösen érdekesek régebbi, realiztikus munkái, amelyek témáját a dolgozó nép életéből vette.

6 oldal

Novikov szovjet zeneszerző csütörtökön délben meglátogatta a Zeneművészeti Főiskolát. A Főiskola tanári kara és hallgatói nagy lelkesedéssel fogadták a világhírű zeneszerzőt, aki meghallgatta az operai és zeneszerző-tanszak egy-egy óráját. A tanári kar tagjainak kérdéseire válaszolva Novikov elmondotta, hogy a moszkvai és leningrádi konzervatóriumban külön tanfolyamot képezik ki az énekkari kórusvezetőket, akik tanulóikkal együtt a gyárak, iskolák és kolhozok énekkarainak vezetésével szerelnék gyakorlatot. A szovjet kórusok minden tagja nemcsak énekelni tud, hanem jól zongorázik is. Az elismert és híres muzsikusok és művészek sokaság szakadnak el a tömegektől és gyakran járnak ki a gyárakba és kolhozokba, hogy a dolgozók előtt énekeljenek.

A magyar-szovjet barátság Magyarország függetlenségének és békéjének záloga

A moszkvai rádió méltatása a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjának jelentőségéről

MOSZKVA: A moszkvai rádió közölte Dr. Jászi hirtudósított méltatását a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjának jelentőségéről. A Magyar Dolgozók Pártja által vezetett magyar nép a Szovjetunió önzellen segítségével és támogatásával országában mélyreható demokratikus reformokat valósít meg és ezzel biztosította az ország fejlődését a szocializmus útján. A szovjet népnek a fasiszta barbárok felé aratott győzelme amint erre Rákosi Mátyás, az MDP főtitkára rámutatott, az új Magyarország megszületésének kiinduló pontja volt. A Szovjetunióval való testvéri barátság az új Magyarország, valamint a népi demokráciák minden más országáé békéjének, virágzásának és függetlenségének záloga.

Eppen ez az oka annak, hogy az angol-amerikai imperialisták a Tito-banda segítségével el akarták szakítani Magyarországot és a népi demokráciák más országait a Szovjetuniótól. De a magyar nép éppen úgy, mint a népi demokráciák más országai, nem dolgozik, a nemzetközi reakció üzemeltetése ellen, hogy még jobban megszilárdították barátságukat a Szovjetunióval. A Szovjetunió és a népi demokráciák Magyarország között ma legsorosabb baráti kapcsolat alakult ki, amely az igazságszerelenség és kölcsönös bizalom útján működik. A Szovjetunió az új Magyarországnak minden téren támogatást nyújtott. A két ország között létrejött gazdasági egyezmények alapján a Szovjetunió üzemi berendezéseket,

nyersanyagokat és különféle árucikkeket szállít Magyarországnak, az utóbbi számára rendkívül kedvező feltételekkel.

Ilyen viszony természetesen elkerülhetetlen a dollár világában, ahol a marshallizált államok a Marshall-terv jármában feldolgoznak és a telhetetlen amerikai monopóliók behódolt csatlósáivá válnak. A magyar nép oltalmazóját és barátját látja a Szovjetunióban, mert tudja, hogy a vele való együttműködés az ország biztonságának és virágzásának legfőbb záloga.

Mint Gerő Ernő mondta, a Szovjetunió baráti és önzellen támogatásával a magyar nép bátran és határozottan halad a szocializmus építése útján. Az új Magyarországot a Szov-

jetunióhoz fűző testvéri barátság kötelei napról-napra erősödnek. Ez különösen szembe-
tűnően nyilvánított meg azokban a napokban, amikor az egész haladó emberiség a dolgozók nagy vezérének és tanítójának, Sztálinnak 70. születésnapját ünnepelte. Február 18-án lesz két éve, amikor aláírták a szovjet-magyar barátsági, együttműködési és segélynyújtási szerződést. Ennek a szerződésnek örösi szerepe volt a magyar-szovjet barátság megerősítésében, a Magyar Népköztársaság állami szuverenitásának megszilárdításában, a békefront megerősítésében.

A szovjet nép tiszta szívvel továbbra is sikert kíván a magyar népnek új, szabad élete építésében.

„A tudósoknak lépést kell tartaniok a fejlődés ütemével”

Csütörtökön délelőtt szűk körben megtartott a budapesti műszaki egyetem vegyész-mérnöki karának nagy előadó-terme. Iván Pavlovics Bárdin, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának alelnöke látogatott el a műszaki egyetemre hogy rövid előadás keretében ismeresse az egyetemi hallgatókkal a Szovjetunió iparának hatalmas arányú fejlődését.

Bárdin rámutatott arra, hogy a szovjet állam kezdettől fogva igen nagy gondot fordított az ipar fejlesztésére. A szovjet ipar 30 év alatt óriási fejlődésen ment át. A széntermelés tízszeresére, az elektromos energiatermelés mintegy harmincszorosára emelkedett. Új nehézipari központok épültek az ország keleti részében, a munkafolyamatokat pedig nagymértékben gépesítették. A szovjet egyetem tanterveivel képezik ki az ifjúságot a műszaki pályákra s a fiataloknak minden lehetőségük megvan a tanulásra. Ez az óriási arányú fejlődés

a párt és a nagy Sztálin bölcs irányításának köszönhető. Az ipar fejlődésén nagy szerepük volt a szovjet tudósoknak is, akiknek munkáját a szovjet állam nagy megbecsülésben részesíti és minden támogatást megad a tudományos kutatás számára.

Bárdin nagy tisztséggel fogadott előadása után az egyetemi hallgatók számos kérdést intéztek az előadóhoz.

Bárdin az egyik kérdésre válaszul rámutatott arra, hogy figyelemmel tanulmányozta a magyar öt éves terv elkészítését és az a meggyőződése, hogy a magyar ipar fejlesztése egyre gyorsuló lendületet fogozott fel. A tudósok nagy felelősséget viselnek a magyar egyetemi ifjúság előtt. A tudósoknak nem szabad elszakadniuk az életől — mondotta — lépést kell tartaniok a fejlődés ütemével, az ifjúsággal pedig az a feladat, hogy minél többet tanuljon minél jobban, elapósabban felkészüljön a ráváró feladatokra. (MTI)

HIRDETÉNY

A 18. életévükbe lépő férfiak bejelentése

A bejelentés; kötelezettség részletes szabályozásáról szóló 253.600/1946. (VII. 20.) B. M. sz. rendelet 46. §-a értelmében a 18. életév elérését minden év január havában kell bejelenteni. E bejelentési kötelezettség teljesítési határidejét a 404.000/1949. (1950. I. 1.) B. M. számú rendelet az 1950. évre szóló hatállyal akként módosította, hogy a férfiak 18 éves életkoruknak elérését az 1950. évben március hó 1. és 31. napjai között kell bejelenteni. Felhívom ezért a bejelentések teljesítésére kötelezett személyeket hogy az 1950. év január 1. és december 31. napjai között születési férfiakat 1950. évi március 1. és 31. napjai között jelentésük be, tekintettel nélkül arra, hogy ezidőig be voltak-e már jelentve vagy sem.

A bejelentéseket a 9. számú bejelentőlapokon kell teljesíteni. A bejelentőlapokat a dohányüzemekben és egyéb dohányárútelek helyeken, valamint a postahivatalokban is lehet beszerezni.

A bejelentéseket városokban a rendőrségekben, községekben a községi (kör) igazgatók illetékes községi bíráknál kell teljesíteni.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és tizenöt napig tartó elzárással büntetendő az a személy, aki a bejelentési kötelezettséget nem, vagy pedig szabálytalanul teljesíti.

Debrecen, 1950 február 14-én.
KOVÁCS GYULA sk.,
rendőrszerelem,
kerületi főkaptány.

Fekétén, vágatási engedély nélkül vágott le egy 130 kilós sertést K. Nagy József vámospécsi kulák. A rendőrség őrizetbe vette, az eljárás megindult ellene.

HIRDESSEN

A „DEBRECENI-BEN

Leforrázta magát Agárdi János 14 hónapos gyermek, nyír-áfonyi, Dézsi-tanyai lakos, Agárdi István gyermeke. Magára rántotta az asztalról a forró vízzel teli lálat. Súlyos égési sebeket szenvedett, beszállították a debreceni klinikai telepre, ahol ápolás alá vették.

Hírek

Ejjeli ügyeletés szolgálat: Ejjeli szolgálatos gyógyszerárak 1950 február hó 18—24-ig: „Bartók Béla”, Vöröshadereg-u. 87. „Arany János”, Csapó-utca 66.

RÁDIÓMŰSOR, Szombat. Kossuth-rádió. — 7.20: Szórakoztató zene. Közben: Naptár. 8.10: Hanglemezek 11.30: Gyermekzene. 11.50: Gyermekzene. 12.15: Cigányzene. 13: Színes muzsika. 14.15: Hanglemezek. 14.30: Magyar Muzsa. 15: Hanglemezek 15.30: Szív küldi szívnek szíve. 16: Az Uttörök tarka műsora. 16.40: Tamujunk énekszóra oroszul. 17.10: Fischer Annie zongorázik. 17.40: Szovjet napok — szovjet émberek. 17.50: Termelési híradó. 18.05: Falurádió. 19: Részletek magyar operetkekből. 21: Vidám zenés hevege. — Petőfi-rádió — 5.30: MHK negyedóra. 5.45: Termelési lapszemle. 5.55: Hanglemezek 6.05: A kisgyermek egészsége. 6.15: Közvetítés Varsóból. 6.45: Szovjet kórusok. 7: Jó reggelt, gyerekek! 8.30: Egyveleg. 9: Reggeli muzsika. 9.45: Görög gyermek műsora. 10.15: Hanglemezek. 11: Könnyű dallamok. 15: Tarka muzsika. 16: Színházi közvetítés. 18.45: Kedves emlékek. 19: Az elveszett alkotmány. 20: Szép esti muzsika. 21: Magyar noták. 21.20: Jeney Zoltán fuvolázik.

Református istentiszteletok vasárnap. Nagytemplom 8 ó: Szemes L., 10 ó: Barabás M., du. 6 ó: dr. Ferenczy K., este 7 ó: dr. Dezso L. Kistemplom de 9 ó: Pógyor L., 11 ó: Harsányi P. du. 6 ó: Evangélikusok. Kossuth u. de 10 ó: Dr. Nagy S. du. 4 ó: Birinyi J., Károlyi G. ter de 9 ó: Berényi J. du. 5 ó: Evangélikusok. Ipotanyi de 10 ó: dr. Tarkas P., Árpád-ter de 9 ó: Hegyaljai Kiss G. du. 6 ó: Barra Z., Homokrői de 10 ó: Kovács J., du. 5 ó: Gábor Gy. Szabadságtelep de 10 ó: Kurthy K. du. 4 ó: Kurthy K. 6 ó: Evangélikusok. Csapokert de 6 ó: Kálmán L. Kerekestelep de 10 ó: dr. Erdi M., du. 5 ó: Pógyor I. Egyetemi templom de 11 ó: E. Kovács J., du. 4 ó: dr. Tóth E. és Péter J., Széchenyikert de fél 10 dr. Kálmár L., du. 6 ó: dr. Kálmár L. Nyulás de fél 10 ó: Hadházy A. Rákóczi-telep de 9 ó: Bokor K., du. 3 ó: Pál A., Focház de 10 ó: Magyar B. Szoboszlai-út de 3 ó: Zsirus J. Tég-láskert de 10 ó: Zsirus J. Klinikák és kórház Konec és Pógyor. — Tanyai istentiszteletek: Nagyhégyes de 10. Riekl-tanyai isk. du. 2 ó: dr. Kékényesy A., Bánk A., Bánk 10. Méz-hegy du. 3 ó: Nagy S., Maos de 9. Ondó I. Kádár-dűlő fél 12 ó: dr. Rápolty A., Nagycserce de 9. Szata 11 ó: Molnár Gy., Percsedülő du. 2 ó: Bokor K., Hosszupályi du. 2 ó: Lőrincz L. — Ujlétei-útj. isk. du. 2 ó: Cs. Kiss A. Pallag de 9 ó: Szabó I. — Gyermek-istentiszteletek: Kerekestelep de 9 ó: Madarász J., Szabadságtelep fél 9 ó: Cs. Kiss A.

A városi dolgozók kultúr-csoportja, amely több sikeres és magasszintű előadással bizonyította be, hogy eredményes munkát végez, most vidéki tanulmányi kirándulásra készül. A közelebbi hetekben Pallagpusztára, Dombostanyára megy ki a városi dolgozókból alakult kultúr-csoport.

A Szevács-leánygimnázium III. évfolyama, a Magyar-Szovjet kultúr-hónap keretében, vasárnap este 7 órai kezdettel, az MSZT negytermében műsoros táncestélyt rendez, melyre mindenkit szeretettel várunk.

Budapestben tárgyal több napot a debreceni megyei bíróság. A debreceni népbíróság a múlt évben három napon át Budapestben tárgyalta Nagy Dezso debreceni élmezősi százados bűntudját. Nagy a Nagyalomás közlében az ELŐRÁI teljesítmény szolgálatot. Az oda kirendelt munkaszolgálatosokkal durván, kegyetlenül bánt és amikor 1943 nyarán az állomási szénraktárak ki-gyulladt és leégett, a munkaszolgálatosokat gyanúsította a tüzzel és az embereit megkínosította. — A hadművelési területen is kegyetlenül bánt a munkaszolgálatosokkal. A népbíróság háborús és népelérendes büntetést megadó évi fegyháza ítélté Nagy Dezsőt. A NOT (Népbíróságok Országos Tanácsa) megemléstette a népbíróság ítéletét, új tárgyalást rendelt el. A debreceni megyei bíróság február 22—23—24-én tárgyalja újból az ügyet, ismét Budapestben, mivel a tanúk zöme fővárosi. Az ítéletet február hó 27-én Debrecenben hirdetik ki. — A tárgyalás: Cseke Béla tanácsa tartja.

Egy héttig tart az állatok összeírása

Öt éves tervünk mezőgazdasági vonatkozású előírásainak teljesítéséhez szükség van az ország állatállományának pontos ismeretére, a földművelésügyi miniszter ezért rendelte el a haszonállatok országos összeírását. A lovakat, szarvasmarhákat, sertéseket, juvakat, kecskéket, szamarakat, öszvéreket, bivalyokat országosan számba veszik. Debrecen város területén egy héten át tart az állatszámllás. Az 1950 február 19. és 20-ika között éjjeli szerinti állapot szerint végzik az összeírást a számlálóbiztosok az állatokat mindentűn az istállóban helyezik számba, az adatszolgáltatásra a gazda köteles. Az adatszolgáltatás megtagadása, vagy hamis adatok bemonadása büntetendő cselekmény, súlyos pénzbüntetést vagy elzárást von maga után.

Debrecenben 98 számlálóbiztos és 26 ellenőr végzi az állatoszeírást, munkájukat Bátorfi József fogalmazó irányítja. Hétfőn indulnak a számlálóbiztosok, munkájuk szombaton ér véget. Hajdú megye községekben 23-ig be kell fejezni az állatoszeírást.

A debreceni és a községi járás területén működő számlálóbiztosok és ellenőrök a Központi Statisztikai Hivatal kiküldöttjéltől részletes utasításokat kaptak te-lelősségteljes munkájuk elvégzéséhez. A Központi Statisztikai Hivatalnak a közelmúltban megalkotott hajdú-bihari kirendelése, amely Szabó István vezetésével a vármegyeházán működik, maga is tevékenyen részt vesz az állat-összeírás ellenőrzésében.

A villamoson hirtelen rosszul lett és meghalt Vecsei István 40 éves vasbetonszerelő, debreceni, Gőre-utca 7. szám alatti lakos. Szívinfarkus okozta halálát.

A Posta MNDSz csoportja ma este nyolc órai kezdettel a postászakaszvezető színházában, a volt Margitban, a Holló János-utcán kultúrműsorral egybekötött farsangot bánt rendez. Műsor után reggelig tánc. A bál irán nagy érdeklődés mutatkozik.

Pethő Julia

Mátyás Andor

1. hó 18-án este 6 órakor tartják esküvőjüket a Kossuth-utcai templomban. (Mindent külön értesítés helyett.) Lakás: Zöldfa u. 8. sz.

Ertesítjük áramfogyasztó köz-ségünket, hogy hálozatunkon eszkhözrendő javítások végett e hó 19-én, vasárnap, az áramszolgáltatás szünetelni fog: 6—11 óráig: Teleki, Timár, Vigkedv Mihály, Halap, Szent Anna, Kandia, Zöldfa, Varga, Batthyányi, Méliusz-ter, Kossuth, Burgundia, Domb, Magoss György, Kigyó, Vár, Csapó eleje, Nyomató, Szappanos, Veress, Kölesy, Meszina, Maróthy György, Faragó, Egymalom, Rákóczi, Eötvös, Ajtó és Péterfia utca páratlan oldala. — Elektromos Művek.

APOLLO

Ma: 4, 6, 8 órakor!

A dicsőség útja

(Szovjet film.)

VIG FILMSZÍNHÁZ

4—6—8 órakor:

Sztalingrádi csata

Magyarul beszél!

METEOR

Fél 4, fél 6, fél 8 órakor!

Nevel, oktató, szórakoztató

Dicsőség neked

Moszkva

Híradók, Híradók.

Nem több, de kevesebb akta termelése a eél a városi munkaversenyben

Beszámoltunk arról, hogy a városi munkaverseny indult meg. Ez a munkaverseny más természetű, mint az üzemekben folyó verseny a többtermelésért. Hiszen kevesebb akta, minél kevesebb a bürokrácia, minél több helyes, a dolgozók érdekeit szolgáló közigazgatást intézkedés.

A debreceni városi munkaverseny indult meg. Ez a munkaverseny más természetű, mint az üzemekben folyó verseny a többtermelésért. Hiszen kevesebb akta, minél kevesebb a bürokrácia, minél több helyes, a dolgozók érdekeit szolgáló közigazgatást intézkedés.

lását tűzte ki maga első célul, hogy segíthessen társának. — László Zsigmond, az árvaszék vezetője, az árvaszék dolgozóinak versenyfeladata között tünteti fel a nagykorúsítási munkák elvégzését. Az árvaszék tisztviselője téren öt év munkáját egy év alatt fogják elvégezni. Dr. Nagy István versenyvállalásában az ügyfelek rövid beadványainak megírása is szerepel. Kozma Erzsébet, azt vállalta, hogy az anyakönyvi kivonatokat, értesítőket kőre feleket azonnal kiszolgálják, a kért okmányokat azonnal kiadják.

Igy sorolhatók a városi munkaverseny megindult versenyben résztvevő öntudatos, új típusú közigazgatási dolgozók versenyfeladatait, amelyekből kitűnik, hogy ez a munkaverseny is, ha közvetett módon is, de határozottan szolgálja a szocializmus épít munkásságát, dolgozó parasztság és haladó értelmiség, az egész dolgozó nép érdekében.

Házfelügyelők munkaversenye

Salap József budapesti, Kunfi Zsigmond-utcai házfelügyelő a gyorsabb kapunyitásra hívta versenybe társait. Versenyfelhívásában vállalta, hogy minden csöngésre egy percen belül nyit kaput. Ez a verseny öröm azoknak a dolgozóknak, akik munkájukból csak éjszaka tudnak szabadulni, mert nem kell öt-öt percig várakozniuk a kapujában, a verseny nyomán, egy perc alatt megnyílik a kapu.

7. oldal
Debrecen, 1950 február 18.

SPORT

Ünnepi közgyűlésen a Ferencvárosi EDOSSZ SE-re változtatta nevét

Az Elnökségi Dolgozók Szakszervezetének sportegyesülete az EDOSSZ és a Ferencvárosi Torna Club vezetősége és sportolói nagyjelentőségű ülést tartottak tegnap este Budapesten. Ezen az ünnepi közgyűlésen mondták ki az FTC sportegyesületének az EDOSSZ-ba való beolvadását.

A megjelentek sorában ott volt Marosán György miniszter, az EDOSSZ elnöke is, Nadas Adolf az FTC volt ügyvezetője beszédében kifejtette, hogy ez az átalakulás biztos alapra helyezte a volt FTC jövőjét. Az EDOSSZ részéről Nohrer Árpád főtitkár szövegezt.

A munkaszakszervezet nyitott új utat a sportban is a dolgozók részére — mondtotta többek között — Az FTC nem haladt együtt a néppel, mert nem volt támasza, ki volt szolgálatva

annak a néhány tőkéseknek, akik hasznát húzták sporteredményeiből. A volt FTC sportolói mögött ezenül nem tíz tőkések hanem 70.000 élmezőz, dolgozó áll majd. Meg vagyok róla győződve, hogy a volt FTC sporterényei az új egyesületben tovább fognak fejlődni. Ezzel az átalakulással, amely a sportban most végbement, olyan révbe érkeztek el a sportolók, amelyben munkájukat igazán megbecsülik.

Marosán miniszter ezeket mondotta: — Az az egészséges és szükséges átalakulás amely most a sportban, ezen a közgyűlésen is történt, népi demokráciánk politikai, gazdasági és kulturális létezését és fejlődését szolgálja. Az új sportegyesület neve: EDOSSZ SE, színe: zöld-fehér.

Tizenhét csapat részvételével holnap kezdődik a vasutas teremkézilabda bajnokság

A D. Lokomotív Diószegi-úti sportcsarnokban holnap reggel 9 órakor a vasutas teremkézilabda bajnokság mérkőzéseit kezdik el. Tizenhét csapat nevezett a bajnokságra úgy a férfi, mint a női csapatok találkozóira. A férfiak és a női csapatok találkozóira 2x10 perces mérkőzéseket játszanak. A fővárosi és a vidéki csapatok zöme ma este érkezik Debrecenbe.

Az ország legjobb vasutas egye-

leteinek kézilabda csapatai találkoznak a bajnokság keretében, amelyek győzteseit nehéz lenne előre megjósolni. A benevezett csapatok körmerkőzés alapján döntik el a bajnokság kérdését. A nők 2x7 perces a férfiak 2x10 perces mérkőzéseket játszanak. A fővárosi és a vidéki csapatok zöme ma este érkezik Debrecenbe.

Sportfilmelőadás ingyen!

A MASZ keleti kerületének rendezésében vasárnap délután 10 órakor a Déri Múzeum előadótermében atletikai filmeket vetítenek. A szövetség részéről Bacsalmai Péter dr és Fehérvári Béla érkeznek Debrecenbe. A sportfilmelőadás, amelyen a londoni olimpiáról is láthatunk majd képeket ingyen lesz, arra bárki elmehet. Különösen az üzemi dolgozók és az ifjúság széles tömegeit hívjuk fel az oktató filmek megtekintésére.

D. Lokomotív—Ceglédi VSE NB I-es

Mérkőzést rendeznek vasárnap délután fél 6 órai kezdettel a vasgondnari kultúrteremben. A D. Lokomotív ott birkozik meg a ceglédi VSE-vel, amely az ez edzőtáborból jönnek a mérkőzésre. A ceglédi csapat jó formában van és megpróbálja a debrecenieket. A mérkőzésnek nagy jelentősége van a második hely szempontjából.

Tudnivalók az MKH-ról

Ki milyen csoportban indulhat? — A férfiak és nők más-más korcsoportba kerülnek. Ez a kivétel képeznek az LMKH résztvevői akik — fiúk, lányok egyformán — 15-től 14 évig egy korcsoportban vannak. Rajtuk kívül a férfiak és a nők is négy-négy korcsoportba vannak beosztva. Az életkor meghatározásánál az az év számít, amelyet az idén betölt a jelentkező. A férfiaknál az I. csoportba a 15—16 évesek a másodikba a 17—20, a harmadikba a 21—25, a negyedikbe a 26—32, a negyedikbe a 33 évvel idősebbek kerültek.

Általában hat formában: technikai képzésből, ügyességből, ruganyosság, gyorsaságból, állóképességéből és erőből kell próbát tennie az indulónak. Az egészen fiatalok és az idősebbek könnyítést kapnak. Az LMKH-ba és az első korcsoportba tartozóknak állóképességéből, a negyedik korcsoportba tartozóknak ruganyosságából és gyorsaságából kell próbát tenniük. Nem szükséges azonban az összes feltételnek egyszerre megfelelni: erre az év két különböző szakában nyílik lehetőség. Május 15-től július 31-ig gyorsaságból, ruganyosságából és gyorsaságból, szeptember 1-től november 30-ig pedig technikai képzésből, állóképességéből és erőből lehet próbát tenni. Ha valakinek nem sikerül az előírt szintet legalább egy alkalommal megérnie, joga van ugyanakkor vagy más időszakban egy javítópróbát tennie.

Ki kaphat jelvényt? — Az MKH-ban három I., bronz, II., ezüst, III., arany, az LMKH-ban pedig bronz- és ezüstjelvényt fokozottan.

Aranyjelvényt az kaphat, aki korcsoportjában az előírt szinteket valamennyi képességéből teljesítette. Ha egy képességéből csak II. fokot ért el, meg aranyjelvényt kap.

Ezüstjelvényt kaphat, aki a számára előírt szinteket legalább második fokot teljesítette. Egy képességéből szintén lehet esetleg I. fokozata.

Bronzjelvényt az kaphat, aki valamennyi képességéből legalább I. fokozatot ért el.

Ha pedig valaki egyetlen képességéből a legmagasabb szintet sem érte el, jelvényt nem kaphat, ha a többiben akár a legfelsőbb szintre próbált is.

8. oldal
Debrecen, 1956 február 18.

ÖRIZETBEVÉTEL A FEKETE BŐR MIOTT

A debreceni rendőrség elfogta Holló Ignác (iszafüredi borkereskedő), akinek nagymennyiségű bört találtak. Borjúbőr, zsirosbőr garmadával volt rakárában. Beismerie, hogy a bőröket feketén vette Fazekas Sándor debreceni, Vigkedvő Mihály-utca 11. és Kiss László, debreceni, Vigkedvő Mihály-utca 12. szám alatti tímár-mesterektől. Kiss László az eset kinyomozása után szökést kísérelt meg, de a nyomozó hatóságok elfogták és őrizetbe vették. Ugyanakkor, mint Kiss László őrizetben maradt, átkísérték őket az államügyészségre, a megyei bíróság fegyházába. Fazekas szabadlábon van, de ellene is folyik az eljárás. Kiss és Fazekas beismerő vallomást tettek, a bőrökkel üzleivel. A közellátás érdekeit veszélyeztető bűntett miatt vonják őket felelősségre.

Anyakönyvi hírek

Születések. Szamosvolgyi Jenő tanító Karám u. 15. Hódi, Betű István im munkás Szapcsó u. 3. Magdolna Karsai Sándor államvédelmi szak. vez. Búza u. 4. Julianna, Földi János gépkocsivezető Szapcsó u. 15. Anna, Cséke Gyula költő Erzsébet u. 12. Katalin, Sütő Károly alk. munkás Basahalom u. 50. Károly, Schotzer István alk. munkás Vár u. 10. Judit.

Eljegyzések. Rófi Sándor nyomdász és korrektor Turi András u. 5. és Dihen Julianna MÁV kolóna 9. ép. 2/A. Bara Zsigmond ref. lelkész Kassai út 12. és Husi Mária Virág u. 4. Horváth Imre kerékpárörző Szeptemberi u. 24. és Szarvas Irén Szepességi u. 24. Dalmi István adóhív. vez. Kút u. 29. és Hónya Gizella Mezena u. 7.

TACCVULES A MACYAR-SZOVJET TARSASCBAN

A Magyar-Szovjet Társaság február 20-án délután 5 órai kezdettel központi helyiségében taggyűlést rendez. A közgyűlésen kiértékelik az eddig elvégzett munkát és ismertetik fogjuk a jövő feladatait, célkitűzéseit. Továbbá az "Uj világ" kampány során legjobb eredményeket elért tagoknak az Országos MSZT Központ által leküldött könyveket, aranykoszorus MSZT jelvényt és oklevelet osztjuk ki.

Felhívjuk a tagtársak figyelmét, hogy gyűléseiket a tárgy fontosságára való tekintettel tételen jelenjenek meg.

Felhívjuk az MSZT titkárok figyelmét, hogy az üzemeknél a csoportos látogatást szervezzék meg.

Farsangi bál

az Arany Bika kistermében febr. 18-án este 7 órai kezdettel Bejárát a

Bajcsy-Zsilinszky-utcai trafiknál. Jegyek elővételben Bika-trafikban

SZÍNHÁZ

SZOVJET MŰVÉSZETTEL A HARCOS BÉKEÉRT

Szabad a pálya Szurov szenzációs színműve melyet oly hatalmas és osztatlan siker mellett mutatott be tegnap este a színház, egész héten a műsoron marad.

MŰSOR

Szombaton du. fél 4-kor: Szabad a pálya, Ifjúsági előadás
Szombaton este fél 8-kor: Szabad a pálya, Puskin-bérel. és P. szel. beri.
Vasárnap du. fél 4-kor: Dohányon vett kapitány.

A MEGYEI SAKKBAJNOKSÁG

Állása az ötödik forduló után.
Megyék közötti verseny: 1. DSZMTE I. 22,5 pont (3 mérkőzésből), 2. M. (5) 4. D. KIOSZ I. 13,5 (4), 5. Hajdú-böszörményi MKOSZ 12,5, 6. Mátészalkai VSK 11,5 p (5), 7. Nyiregyházi KIOSZ 10 p (2).
Megyei I. osztály: 1. Pedagógus I. 20 pont (3 mérkőzésből), 2. D. KIOSZ II. és DSZMTE II. 15—15 p (3-3), 3. D. MEFESZ I. 14 p (3), 4. D. Előre I. D. Lendület I. 12,5 p (3).
Megyei II. osztály: I. csoport: Ref. gimnázium 26,5 pont, Poeta I. 24,5 p. MÁV igazgatóság 21 p, Pedagógus II. 20 p, Meteor II. 18 p (4), MEMOSZ I. 17 p (4), MÁV Forgalm 13,5 p (4), Pénzügy I. 11,5 p (4), D. MEFESZ II. 8 p (4) — II. csoport: Ig. ügy 32,5 pont, Elmelemezési dolgozók 31,5, D. Népből 19 p (4), Elektromos Vasas 18,5 (4), Hajdúhadházi KIOSZ 17,5 p, MÁV Fűtőház 15 D. Előre II. 10,5 p (4), Gépipari gimn. 9,5 p (4), DSZMTE III. 6 p (4).

Megyei III. osztály: I. csoport: KAOSZ I. 22 pont, MÁV Ig. III 19 p, Megyeháza 17,5 p, Tüdőbeteg szanatórium 16 p, ÁM 16 p, Elektromos Vasas II. 15,5, Fodrázók, Elmelemez II. 12,5, MASZOVLET EPOSZ 9 Textil 3 p. — II. csoport: Állami kórház 19 pont, MEMOSZ II. Rendőrség 16, Postás II. 14,5 p, MÁV Ig. II. Ig. ügy II. 13 (Gépkerék SZIT 11, MEMOSZ III. 9, Textil I. 9, D. Előre III 7 Nyulás SZIT 3, Hajdúhadházi KIOSZ II. 2,5. — III. csoport: Révai gimn. 24 pont, Közgazdasági gimn. 22, Ref. gimn. II. 18,5, Fazekas gimn. I. 16 Iparos tanulóisk. SZIT 13 (4), Mezőgazdasági gimn. 13, Építőipari gimn. 10 (4), Fazekas gimn. II. 11, Dóczy leány-gimnázium 5 pont.

SZAKSZERVEZETI HIREK

Hazifelügyelők szakszervezete f. hó 19-én vasárnap délután 3 órakor Vörösházi útra 61. sz. alatt taggyűlést tart. Megjelenés minden tagra kötelező. Újság kiosztás a gyűlésen lesz.

Hazifelügyelők szakszervezete f. hó 19-én vasárnap délután 3 órakor Vörösházi útra 61. sz. alatt taggyűlést tart. Megjelenés minden tagra kötelező. Újság kiosztás a gyűlésen lesz.

MNDSZ HIREK

A Vargakerti MNDSZ „Dobó Katica” csoportja ma szombaton este 6 órai kezdettel a Műszaki Középiskola (Fémipari) tornateremben szalagavató rendezést rendez, melyre szeretettel meghívja a tagjait és barátait a vezetőség.

Felkértem mindazokat az asszonytársakat, akik háttérnyomra jelentkeztek a levelezőlapra nem lettek értesítve, hogy ma de. 10 órakor pontosan a központban jelenjenek meg.

KIOSZ HIREK

Ma este 6 órai előadásra a Vig-moziba meg egy pár jegy kapható a KIOSZ-ban.

Azok a kartársak, akik adófizetésüknek adóközfizetésben tesznek céget kereseti adó adó vonalomat beadni vagy bejelentést tenni az adóhivatalhoz nem kell.

Vasárnap 9—11 óráig olvasó nap a KIOSZ kistermében, jó könyvek, folyóiratok és naplók, sakk, dominó, mulog terem.

KIOSZ HIREK

A KIOSZ helyi csoport vezetősége az Országos Központ aural hozza jutott „Sztálin elvtárs harcos, élet” című anyagból kiállítás rendez. Nyomtató u. helyiségében vasárnap de 10 órai kezdettel.

Felhívjuk az iparostársaink figyelmét hogy a kiállított anyag Széna 70. harcos évének a munkáját mutatja be, amelyet a munkaszakszervezet, a dolgozó népek szabadságáért, a kizsákmányolás megszüntetéséért, a dolgozó népek felemelkedéséért, a békeért az igazságot harcolt, életet sem kímélve.

Ma is a béke egyedüli biztosítéka az ó és a nagy szovjet nép hatalmas ereje és békevágya. Kérjük iparostársainkat, hogy ne legyen egy iparos sem aki ezt a kiállítást meg ne nézze. A kiállítás egész nap nyitva.

Felhívjuk azokat a csizmadia iparosokat, hogy akik anyagra jelentkeztek, az utalványt haladéktalanul vegyék át a jogyzóktól.

Nőiszabók és férfiszabók halálraélő csoportja ma este 8 órakor vasárnap egybekötött ismerkedési este rendez. Mindenki szeretettel vár a vezetőség.

Acsmesteri szakszervezet hétfőn 6 ór-kor fontos ügyben ülést tart.

1 hétköznapi 10 szavas apróhirdetés díja 3 forint helyett 1 forint,
ha a vasárnapra feladott apróhirdetését egy hétköznapi laphoz is megjelenteti.

ALLAS (2) 22 EVES fiú vasés szakmába tanulónak elmenne, cím a kiadóban 2—1147	EGY kombinált férfi szobabútor eladó, Diószegi-út 16. 5—1130	UZLET AJANLAT (13)	MAGANOS nyugdíjas erdes keres napos bútorozott szobát lehetőleg különbejárt fűrdőszobahasználattal, ellátással. Ajánlatot a megjelöléssel péntekig kérésre "Állandó otthon" jellegre. 17—1150
RADIO, HANCSZER (4) JÓKARBAN lévő világévő zenegép sűrűsége eladó, Vagóhid u. 7 4—1151	ELADÓ egy csontszintű ruhaszekrény és egy vízvezetőkagyló Pacsirta u. 58. 5—1149	KERITÉSROD, lugaerdő, zománcozott tűzhely olcsón Muraközi vasútleben Vörös Hadsereg útja 66. 2. 18. — 13—900	HAZ, VILLA (19)
UNIVERZÁLIS villanygramofont vagy zenegépet csak kifogástalan venniük Cím a kiadóban. 4—1146	ALLAT (9) NÉGYHÓNAPOS malacok és koca eladó, Vendég u. 6 2. 19. — 9—1121	LAKAS, LAKASCERE (15) ELCSERELNEM Dimitrov-utcai jószágtartásos udvari kétszoba előszoba mellékhelyiségek lakásomat lehetőleg utcaival cím a kiadóban 15—1156	HATVAN u. 47. számú ház felerősze eladó. 2. 18 — 19—1108
PHILIPS 4+2-es varázsszemes rádió alkalmi áron eladó, Telek u. 86. sz 4—1148	ELADÓ 4 darab 9 hetes mangalica malac István út 31. b. 9—1153	BUTOROZOTT SZOBA (18) PESTI fiatal házaépár keres rendg bútorozott szobát 3 hónapra, azonnal. Cím: Török Bálint utca 5. Balla Ilona. 16—1140	ELADÓ családi ház, villaszerű új épület Vagóhid villamos megállóánál, Igric-utca 31 alatt megtekinthető. Bővebb felvilágosítást Péterfia u. 26. 19—1137
JÓHANGU hegedű tokkal, 110 voltos Siemens porszívógép eladó Nyil u. 17. 4—1154	TERMÉNY ÉLELMISZER (8) SAJÁTTERMESU fajborok 6 és új kaphatók. Nap u. 10. sz. 8—1144	TELJESELLATAS (17) MAGANOS nő elvállal teljes ellátásra iskolás lányt Percs utca 7. 8—1146	CSALÁDI ház eladó. Minden elfogadható áron. Boldogfalva u. 16. Érdeklődni: Erzsébet u. 14. 19—1143
BUTOR, SZÖNYEG (5) REKAMÉK, szelmonk, székek madracok kaphatók, megrendelhetők Péterfia utca 56. sz. 2. 23 — 5—1138	GEP MUSZER (11) VARRÓGÉP női, szivarhajós Singer kis hibával sűrűsége olcsón eladó, Dóczy József u. 3. sz. II. tanári yilla. földsz. 11—1146	KISGAZDA PART TISZANTALI NAPILAPJA CSERKSZÁMI: 61.006. Fellelős szerkesztő és kiadó: KISS ISTVAN —:— Alföldi Nyomda N. V. lapüzeme Bajcsy-Zsilinszky utca 1. Műszaki le. Kovács Mihály	